

"PROLETAREC"
je delavski list
za
misleče čitatelje.

PROLETAREC

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NO-ST. 1196.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

CHICAGO, ILL., 14. AVGUSTA (AUGUST 14th,) 1930.

Published weekly at
3639 W. 26th St.

Drugi najstarejši
jugoslovanski
socialistični list.

LETO—VOL. XXV.

KRITIČEN POLOŽAJ V SVETOVNEM GOSPODARSTVU

MILIJONE BREZPOSELNIH V ZED. DRŽAVAH, ANGLIJI, NEMČIJI, KANADI IN DRUGIH DEŽELAH

Ekonomska situacija v Evropi in Ameriki se slabša
vzdic tolažečim obljudbam o vračanju stabilizacije.

Indijski bojkot občutno zadel angleško industrijo

Ekonomi v Angliji so po paznem analiziranju gospodarskega položaja ugotovili, da pred letom 1932 ni pričakovati izboljšanja, in še tedaj bo to izboljšanje le v tem, da bo ustavilo naraščanje depresije.

Delavska rezervna armada raste

V Angliji je zdaj že dva milijona brezposelnih. Vzrok je v propadanju angleške zunanjne trgovine, ki ima svoj izvor v osamosvajjanju dominionov, v indijskem bojkotu, ameriški in nemški konkurenčni ter v obubožanju evropskih dežel. Gospodarsko življenje Anglije gre skozi največjo krizo, od kar je postala vodilna industrialna in pomorska sila. V industrialnem oziru je ostala daleč za Zed. državami, kot pomorska sila pa izgublja prvenstvo. Njen vpliv v Indiji ter kolonijah pesa. Krmarji Velike Britanije se trudijo, da gospodarstvo Anglike, dominjone in kolonije asimilirajo pod enotnim vodstvom in z enotno politiko novim razmeram, da pride Velika Britanija iz tega procesa prerojena in močna, kakor je bila.

Ignoriranje važnega problema

V Zed. državah je sedaj — konservativno računano — okrog štiri milijone trajno brezposelnih. Več milijonov jih dela le po par dni na teden, večinoma za znizano plačo. Medtem, ko ameriški kapitalistični tisk prinaša dolga poročila o brezposelnosti v Angliji in Nemčiji, o tem problemu doma previdno molči, in če že kaj piše, tedaj ga zelo podcenjuje. Vzlic temu tendenčnemu močku pa postaja vprašanje brezposelnosti v Zed. državah stvar, ki je začela skrbeti tudi Hooverja in njegov kabinet ter mnoge političarje obec starih strank. Dosegaj so se kaj lahko ognili s pampanjem ljudstva o prohibiciji, toda glad, ki zasega milijone ljudi tudi v tej deželi, se ne briga več toliko za boje med "močo" in "sušo", nego za vprašanje, kje bi se dobil potreben zaslužek za hrano.

V Nemčiji je nad štiri milijone brezposelnih, v Italiji okrog 600,000, po cenitvah fašistov le pol milijona, in v enaki meri so prizadete Kanada, Japonska, južnoameriške republike, pred vsemi Argentina in Brazilija, balkanske dežele itd.

30,000,000 brezposelnih delavcev

Računajo, da je na vsem svetu sedaj okrog 30,000,000 brezposelnih in deloma zaposlenih, to je, po dan ali dva v tednu. Vrženih v pomanjkanje vsled brezposelnosti je nad sto milijonov ljudi, par sto milijonov pa je prizadetih indirektno, kajti ako milijoni delavcev nicesar ne zasluzijo, tudi nimajo denarnih sredstev, ki bi jih dali v promet. Vsled tega stanja je udarjena posebno mala trgovina.

Farmar prideluje preko mere zato, da živila ter druge poljske produkte proda in nabavi za skupiček obleko, živila, kačnina ne prideluje sam, poljske stroje, avte itd. Ali vsled ekonomskega poloma ter vsled prekupčevalskega sistema mora pridati svoje reči za tako majhno ceno, da mu dostikrat ne povrne niti njegovih stroškov. Kje naj vzame sredstva, da nakupi, kar potrebuje? Ne brezposelnih delavcev, ne obubožen farmar ne moreta nikamor. Ker je takih delavcev in farmarjev milijone, se to pozna tudi v industriji. Ni naročil, pa omeji obrat. To znači še večje zmanjšanje ljudske načupne moči in tako se ta proces vleče do skrajnosti, ki ga tu in tam rečijo šele velika zunanja poročila in pa obnovljena manjka kapitalistov za industrialno ekspanzijo. Kadar se namreč ekonomske depresije pojavi, se spoprijevajo posamezni kapitalistični interesi med seboj v tekmi za izrivanje drug drugega. Mnogo podjetij v takih bojih propade, ostala so prisiljena iskatki rešitve v zdrževanjih, ali pa se predajo močnejšim konkurentom pod pogojem, kakršno oni določijo. Ko je bojišče enkrat očiščeno, obrne zmagoviti kapitalistični aparat zopet pozornost na vprašanje, kaj bi se lahko razširil, kaj bi še lahko razvil, in kje je že mogoče dobiti naročila.

Kapitalizem—glavni vzrok krize

Tekom tega poletja je brezposelnost nekoliko padla le v Nemčiji, Belgiji ter par drugih evropskih deželih ter nekaj malih v Zed. državah, a na zimo zopet naraste. V Italiji skuša fašistična vlada priti brezposelnosti v okom z javnimi deli, ki jih podvzame država. V Rusiji se je število brezposelnih zmanjšalo glasom poročil z dveh milijonov na dve sto tisoč vsled energičnega izvajanja petletnega načrta za ekonomsko rekonstrukcijo ruske industrije in agrikulture. V Zed. državah pa o javnih delih le veliko govorje, in če kje kake vsote določijo, jih razmečajo grafterji drug drugemu v žepu.

Svetovno gospodarstvo je v krizi. V Indiji, ki tvori velik trg, je ekonomski razvoj ustavila borba za neodvisnost, na Kitajskem pa civilna vojna. Vse povod pa je glavni vzrok krizi sistem, izražen v produkciji za profit in v imperializmu. Število brezposelnih se v teku par let morda zmanjša za par milijonov, toda vzroki ostanejo, dokler ne bo odpravljen sedajni gospodarski red — zapaden v kapitalističnem neretu.

DVE RAZDIRALNI SILI-KATERA JE JAČJA?

Potres v Italiji pred par tedni je porušil več tisoč domov. 2,200 ljudi je izgubilo življenje v razvalinah. Dogajajo se tudi hujši potresi, v katerih je bila materialna škoda in izguba življenj že večja. Povzročajo uspešnejši kakov naravn elementi. Dokazi so prošle vojne in njegovo pripravljanje za bodoče pobeje in

SOCIALISTIČNI PIKNIK V NEW YORKU POSE- TILO 26,000 LJUDI

Agitacijski piknik socialistične stranke mesta New York, ki se je vršil v Ulmer parku v Brooklynu, je posetilo šestindvajset tisoč ljudi. Stranka vodi živahnovo volilno kampanjo in prikazuje zmagje v dvema kongresnima okrajema.

Pribivalstvo Zed. držav.

Zedinjene države imajo glasom poročila cenzus biroja 122,729,615 prebivalcev. Ljudsko štetje se je vršilo meseca aprila t. l. Z zunanjimi teritoriji imajo Zed. države 137,502,303 prebivalcev.

V desetih letih je prebivalstvo v 48 državah ameriške unije in v distriktu Columbia narastlo 17,018,999, ali največ v zgodovini te dežele.

Vojna med Vatikanom in metodisti v Italiji

Papežev list piše, da fašisti ne morejo biti dobri fašisti, ako sledi doktrinam metodistične cerkve

Nad Vatikanom, ki je sedaj papeževa privatna državica, se dviga grič Monte Mario in na njem kolegij (šola) istega imena; ki je last metodistične cerkve. To je ameriška protestantska sekta, ki si je vzela nalogu reformirati "krščanstvo" v Italiji. V ta namen dobiha iz Amerike mnogo dolarjev, kar papeža zelo jezi, še bolj pa ga je razburilo, ker so metodisti takoj po potresu poslali v prizadete kraje svoje misjonarje in lajike, ki so delili zdravila in hrano ter ob enem verske letake v prilog svoje sekte. Katoliški duhovniki so se togotili nad tolikšno "držnostjo krivovercev". — "To je hudičeve delo! Zapeljati vas hoče z darili," so rekli vražernim Italijanom, ko so dobili čtivo in hrano ter zdravila, in kot se glase poročila, so mnogi v svetem strahu hitro pometali proti tiskovine, ne pa "posvetnih reči".

Metodistični kolegij Monte Mario obiskuje tudi 70 mladičev katoliške veroizpovedi. Vatikan trdi, da jim metodistična šolska uprava ovira izvrševanje verskih dolžnosti po katoliških obredih, kar šola zanikava, pač pa izjavlja, da jim pušča v tem oziru popolno svobodo.

Velik profit vzlic krizi

Železniška družba Baltimore & Ohio izkazuje v prošli polovici leta \$9,231,000 čistega dobitka, ali dobre tri milijone manj kot v prvi polovici prešega leta.

Upton Sinclair kandidira

za governerja

Socialistični kandidat za governerja v Californiji je znani pisatelj svetovnega slovesa Upton Sinclair.

XVII. KONVENCIJA KSKJ V WAUKEGANU

V pondeljek 18. avgusta bo v Waukeganu v cerkveni dvorani otvorjena XVII. konvencija Kranjske slovenske katoliške jednote, ki bo ned drugim, ako so razprave v glasili resnično eprezentirale sentiment večine, brisala besedo "Kranjska" iz svojega imena. Z verskimi ceremonijami bo konvencija otvorjena v nedeljo. Popoldne bo piknik z govorškim in pevškim sporedom. Vsa slavnost ne bo imela le verski, nego z delavskimi plasti. Delegat je tudi A. Zbašnik, predsednik JSKJ, in milwauški Frank X. Veranich, ki je svoječasno flirtal s komunisti in kot so poročali, je v starem kraju celo iskal urednika "D. S." Anton Grdina, predsednika KSKJ, ga je imenoval v odbor za pravila. Pravijo, da mu je milwauški župnik odklonil izdati spovedni list, pa mu je potem baje dal sheboyganski Rev. Černe, s katerim sta svoječasno izdajala "Gladiatorja". Vsak delegat se bo moral izkazati s potrdilom, da so mu grehi odpuščeni, dr. gače ne bo priznan za delegata.

Pričlanjenih je 206 delegatov, med njimi 62 žensk, osem duhovnikov, okrog deset zdravnikov in avdovatov, precej trgovcev z raznimi blagom in mehkimi pijačami, ostali pa so iz delavskih plasti. Delegat je tudi A. Zbašnik, predsednik JSKJ, in milwauški Frank X. Veranich, ki je svoječasno flirtal s komunisti in kot so poročali, je v starem kraju celo iskal urednika "D. S." Anton Grdina, predsednika KSKJ, ga je imenoval v odbor za pravila. Pravijo, da mu je milwauški župnik odklonil izdati spovedni list, pa mu je potem baje dal sheboyganski Rev. Černe, s katerim sta svoječasno izdajala "Gladiatorja". Vsak delegat se bo moral izkazati s potrdilom, da so mu grehi odpuščeni, dr. gače ne bo priznan za delegata.

Veliko kritike se pripravlja proti uredniku Zupanu, katerega se bi radi iznebili posebno tisti, ki se zbirajo okrog "A. S." Za vodstvo se vrši boj med Grdinovom strujo s clevelandskim zaledjem in starogardom s sedežem v Jolietu, kateri vodja je glavni tajnik Zalar. Izmed duhovnikov so delegati župnika Trunk, Plevnik, Černe in pet drugih. Plevnik je z jolietskim blokom, Černe z Grdinom.

V svojem poročilu konvenciji pravi glede investicij Grdina, da se je poslušalo agente, ki so jednotarjem prodajali to, kar so drugi najbrž zavrgli ali polozili na stran. — KSKJ ni bila edina, v kateri so imeli agentje pri investiranju večji vpliv kakor pa tisti, ki so kupovali od njih. O vprašanju investiranja so se v KSKJ že mnogo bavili in se bodo tudi na konverciji. Šola je bila zelo draga.

Progrevsnih tendenc na tem zborovanju ni pričakovati. Premoč imajo reakcionarji, in kdor jih kritizira, vržejo nanj sum, da je "slab katoličan", ali da celo "simpatizira s socialisti".

Dvojno naraščanje

Pribivalstvo ameriških mest je naraslo v enem desetletju 20 odstotkov, zločinstva pa 150 odstotkov, glasom statistike, ki jo je objavila Travelers Insurance kompanija v Hartfordu, Conn.

Moč italijanske armade

Ubijanje v Zedinjenih državah je po zakonu prepovedano v enih s smrtno kaznijo, in vse krščanske cerkve so proti temu grehu, ki ga Bog kaznuje s pogubljenjem grešnika. Pa se vendarle ubijajo! V Detroitu, Chicagu, Clevelandu in drugih mestih si puščajo kri do zadnjega srčnega utripa gangsterji, v Alabami pobijajo beli kristjani "nigre", delavci pa se pretepojajo in marsikdaj koga zakoljejo ali ustrelje pri pijači. Ta ali oni ubije ženo, otrok očeta, in žena moža. Novice o umorih postajajo že suhoperne.

Ubijanje prihaja v modo

Ubijanje v Zedinjenih državah je po zakonu prepovedano v enih s smrtno kaznijo, in vse krščanske cerkve so proti temu grehu, ki ga Bog kaznuje s pogubljenjem grešnika. Pa se vendarle ubijajo! V Detroitu,

Chicagu, Clevelandu in drugih mestih si puščajo kri do zadnjega srčnega utripa gangsterji, v Alabami pobijajo beli kristjani "nigre", delavci pa se pretepojajo in marsikdaj koga zakoljejo ali ustrelje pri pijači.

Ta ali oni ubije ženo, otrok očeta, in žena moža. Novice o umorih postajajo že suhoperne.

V PRIHODNJI ŠTEVILKI

zapisnik osmega rednega zbora J. S. Z. Izide v

posebni prilogi na osmih straneh.

Glasovi iz našega Gibanja

Poročilo z agitacije

Bridgeport, O. — Dne 25. julija sem se napotil v naselbino West Point. Ustavl sem se pri znanem somišljeniku Matt Tušku in pri Jakob Bergantu. Pomenili smo se o zadevah pokreta in sklenila z Bergantom, da skliceva sestanek za reorganiziranje kluba. V nedeljo dopoldne smo se zbrali pri s. Tušku in imeli zanimiv sestanek. Ustanovljen je bil klub z osmimi člani in članicami.

Rojaki tam že dolgo ne delajo. So napredni in skoraj vsi naročniki Proletarca. Ustanovna seja kluba je pokazala, da mu je obstanek zasiguran.

Naj tu pripomnim, da je s. Bergant ustrelil dan prej jastreba, ki je meril z razprostrtnimi perotmi 6 čevljev in 4 palce.

Popoldne me je s Steve Chuck odpeljal v Girard, O. Takoj sem se sestal z aktivnimi sodrugi, ki so bili veseli mojega prihoda. Obljubili so mi sodelovanje ter mi ga dali v polni meri. Hvala vsem za naklonjenost.

Girard postane prava trdnjava našega Gibanja. Saj tako kaže. Imeli smo sestanek in že bodo njegovi sklepi izvedeni — o njih bo poročano iz njihovih krogov — bo to značilo vzbujenje naše misli v Girardu. Sodruži, naprej! Ne strašite se ničesar! Prvi pogoj za uspeh pa je složnost. Naselbina Girard ima vse pogoje, da postane lahko vzhled družine.

Imel sem kajpada tudi nekaj neprilik, a nič ne de. Meni ugaja, da imam priliko debatirati in dokazati, da smo res v pravem. To mi ni izpodletelo nikjer na zadnji turi, niti na prejšnjih. Primeri pa se, da nekateri ne dajo ničesar za nikake dokaze, nego trdijo svoje. Takim ni mogoče pomagati, razen, če se spremene kdaj poznje.

Rojaki v Girardu so vladni. Imajo lep dom, ki je ponos našelbine. Z društvu so med njimi zastopane razne organizacije. Proletarec je zelo razširjen.

Obiskal sem tudi naselbini Niles in Warren ter dobil nekaj naročnikov. Razmere tam okrog so zelo slabe. Industrija večinoma počiva. O kakem znaten napredku ni govora. Ovira ga sistem vohunstva v prilog kompanijske tiranije, po drugi strani pa depresija. Po-

vsod sta šla z mano sodruga Tancek in Plahtar s svojo liko, v Girardu pa tudi s Dobrovo.

Ko potuješ prideš v dotiko z mnogimi bivšimi premogarji, ki bi si radi prebrali, a se morajo koncem konca potožiti zoper usodo, ki jih biča v vsakem slučaju: če ostanejo, kjer so bili, ali če gredo na lov za delom drugam — povsod je slabo.

Iz Girarda sem šel v Bessemer, Pa., kjer je velika slovenska naselbina. Delajo cement, mnogi pa so zaposljeni v veliki opekarni, o kateri pravijo, da je ena najmodernejših tovarne te vrste. Druge industrije na Bessemerju ni. Ker sem bil tuječ, in ker sem radi omenjenega časa moral hiteti, nisem imel mogilike, da bi bil obiskal naše rojake, kakor bi bil rad storil.

Vendar je Proletarec tudi tu dobil nekaj novih naročnikov in zastopnika v osebi Joseph Glavana. On bo skrbel, da se Proletarec na Bessemerju razširi, kar mu ne bo težko, posebno sedaj, ko začneta izhajati v listu dva romana, ki bo sta pritegnila nase pozornost čitateljev.

Tudi ta moja tura je bila v splošnem povoljna, vzhic slabim delavskim razmeram. Proletarec je zopet dobil novo četo naročnikov in s tem se večjo armado čitateljev. Samo v par krajih so mi nepriznato naglašali, da sta Proletarec, Prosveščena in sploh vsi na prednji listi začnici. Ne zamerim jim, pač pa želim, da spremljajo, kar bodo prej ali slej storili, če je le začnosti razuma v njihovih glavah. V splošnem Proletarec le povhvalno menjam. Ako bi ljubljeve delali, bi število naročnikov naglo raslo.

Hvala vsem, ki so mi storili kakršnokoli uslugo pri agitaciji in za sodelovanje. Želim, da bi naše delo obrodilo dobre sade, da se bi ljudje oprijeli naukov, ki jih širi Proletarec in da bi vsi pomagali širiti ta list. **Joseph Snoy.**

LISTNICA UREDNIŠTVA

Radi pomanjkanja prostora je moralno izostati že drugič obširno poročilo s. Pogorelca o agitaciji v La Sallu in okolici. Priobčeno bo vsekakor prihodno.

Potresna katastrofa v južni Italiji je porušila tisočero hiš. Mnogo ljudi je bilo ubitih in še več ranjnih. Vojaki in drugi prebivalci so takoj po katastrofi pričeli z rešilnimi deli. Oteli so iz razvalin mnogo ranjencev. Za stotine je bila sreča v nesreči, da so bili rešeni iz nagromadenih zidov neposodovani, ali pa le lahko opraskani. 2,200 je bilo ubitih. Gornja slika prikazuje rešilna dela pri podprtih hišah, kjer so bili zasuti mnogi stanovalci.

Slavnostna otvoritev pre-

novljenega doma v

Springfieldu

Springfield, III. — Delavske razmere so tukaj kakor povsod v teh časih. Med delavci vladata velika nejedvola. Pred volitvami so tako gotovi, kateri kandidat je boljši, da zanje agitirajo in jih izvolijo, potem se razočarajo nad njimi. Socialistov ne marajo.

Tu imamo socialistični klub z malim številom članov. Lahko bi bil velik, če bi se vsi delavci zavedali, da je to njihova organizacija, in če bi kajpada imeli potrebno razredno zavest. Tukajšnji socialisti in somišljeniki so za naselbino veliko storili. Skušali smo razširiti naš tisk, razpečevali knjige in si jih mnogo nabavili, pomagali smo pri vsaki koristni akciji vedno v prvih vrstah. Tudi pri Slovenskem domu smo veliko pomagali.

Dom je bil precej časa v predelavi. Je zelo povečan in iz njega je nastala stavba, ki je v ponos naselbine. Slavnostna otvoritev doma bo v nedeljo 31. avgusta. Program bo objavljen v kratkem. Nedvomno bo poset na slavnosti velik. Prireditelji žele, da se je udeleži vse tukajšnje občinstvo. Upamo, da pride mnogo posetnikov tudi od bližnjih naselbin.

Joseph Ovca.

Končni poziv na konfe-

renco

Blaine, O. — Odbor Konference JSZ za vzhodni Ohio in W. Va. s tem še enkrat apelira na klube in društva Prosvetne matice, v tem okrožju, da govorijo pošiljejo zastopnike na zborovanje v nedeljo 24. avgusta ob 9. dopoldne, ki bo pri s. Bradleyju na Blaine. Dobrodošli ste nam vši. Privedite s seboj somišljenike in mladino.

Popoldne bo piknik, na katerem bosta med drugimi govorila Anna P. Krasna iz Johnstowna v slovenskem in angleškem jeziku, in F. J. Bender od reorganizirane U. M. W.

Zelo bi koristilo, če bi bila tudi mladina dobro zastopana na tej priredbi in ako bi ona zasedla tudi urade v konferenci organizaciji. Nekam moramo, in če nam bi pomagala mladina, bo morda stvar hitreje napredovala.

Ako čitate liste tega okraja, vidite, da sta stari stranki tako okuženi s korupcijo, da se človeku studi! Moledovanju nas ne bodo nikamor privredila. Treba je začeti s organizatoričnim delom in se pognati v borbo.

Na konferenci in pikniku v nedeljo 24. avgusta boste čuli dobre govornice in govornice. Če le nbo zadržan, pride tudi mladi John Kutch iz Canonsburga, ki je dober mladinski govornik.

V slučaju slabega vremena se bo tudi zabava vrnila v prostore s. Bradleyja, kjer bo konferenca, v nasprotnem slučaju pa na farmi s. L. Androine, ki je malo proč od Bradleyja.

Odbor Konference.

Slavnost 25-letnice SNPJ v

Indianapolisu

Indianapolis, Ind. — V soboto in nedeljo 30.—31. avgusta bo obhajalo druš. št. 34 SNPJ. slavnost petindvajsetletnice S. N. P. J. z obširnim sporedom. Vrnila se bo v Slovenskem domu, 729 N. Holmes Ave. V soboto ob 8. zvečer bo prva priredba te slavnosti, na kateri bo govoril Fr. Zaitz, predsednik gl. nadzornega odbora S. N. P. J. Potem bo plesna in prosta zabava.

V nedeljo 31. avgusta ob 7. zvečer pa bo vprizorjena velosoigra "Vdova Rošinka" v treh dejanjih. Režiser je John Matelič. Po igri bo ples vstopnila v soboto ob 25. in v nedeljo 50c za odrasle, za otroke pa 15c. — **Poročevalec.**

To in ono o homatijah

pri nas

Milwaukee, Wis. — Naznam vsem, ki so naivni in po božni, da je v Milwaukeeju zaenkrat konec, oziroma bo kmalu konec krize, denarne in možganske obenem. Nismo se zavedali tega, dokler nam ni to povedal in vse razkril dopisnik v cetenovem žurnalnu. Torej, da boste vedeli tudi po drugih naseljih: Neka družba gradit veliko palačo, druga jo je že zgradila, tretja jo bo zgradila in četrta, jo misli graditi, peta pa jo bo gradila mogoče že drugi mesec in tako dalje. Allis Chalmers Co. je naročila pet novih vrat, Kerney & Trecker Co. pa je dala prebaravati vsa okna. Pfister & Vogel Co. je naročila od Kohlerje nove toalette sedeže in tako dalje. To priča, da se bližajo dobrí časi in da nam vi v Chicagu lahko posodite na našo loto potrebnih dvesto devetinosemdeset tisočakov za "naš" dom na naše podpise, kateri so jamčeni, ker drugače bo tajnik resigniral — da veste!

Potem se poslužijo vseh onih, ki so bili vsled "napadov" na lastnik Obzora noče podpisati po konvenciji določenih pogojev za glasilo in izjavi, da ne bo pisal v smislu sprejetih resolucij, ker noče "politike" v društvenih ali Zvezzi (namreč taka, ki ni njegova). Pridruži se prvemu nezadovoljnežem in vsi skupaj pljunejo prav po bratsko na glavni odbor.

Lastnik Obzora noče podpisati po konvenciji določenih pogojev za glasilo in izjavi, da ne bo pisal v smislu sprejetih resolucij, ker noče "politike" v društvenih ali Zvezzi (namreč taka, ki ni njegova). Pridruži se prvemu nezadovoljnežem in vsi skupaj pljunejo prav po bratsko na glavni odbor.

Potem se poslužijo vseh onih, ki so bili vsled "napadov" na

"našo veliko idejo" Slovenskega doma ponizani in razdaljeni in pljuvanje se prične v širšem obsegu. Nato si izberejo primerno osebe iz društvenih krovov, kateri smatrajo za dobre v tem imenitnem boju, kjer se razkrinkuje in nikdar ne razkrinkava. V izbiranjtu so bili izborni; naši so vse take, kateri bodo nekdaj zasedli nebesko kraljestvo. Tega so potrivali po rami in mu rekli, da zna pišati imenitne dopise (izvzemši, kar popravi mr. cene), da drugega so vedeli, da ima Petka v želodcu, za tretjega, da ima Lenkota za brata samo na seji, za četrtega, da ga rad spije kozarček ali dva itd. Pa se je pričelo krčanje, da z njim prepije razum. Potem se je diskreditiralo ali vsaj skušalo diskreditirati one, kateri govorijo o delavski politiki; v to svrhu so primerno lagali in zavijali. Potem so priredili "ohčet", povrhu tega pa je nekdo, ki plačuje samo 75. dolinarje mesečno, slekel rajec in rekel jokaje: Poglejte me, kako sem reven in zato ker sem revež, me hočejo uničiti!

In masa je videla razgajljene junaške prsi, dvignila narodne zastavice in napovedala boj vsem magnatom, diktatorjem in drugim, kateri tvorijo kam na potu do slave.

In ko je bil čas zrel, je rekel mr. S.: Jaz nočem politike v Zvezzi! Vsi so mu ploskali in bili navdušeni, kakor so navdušeni za prohibicijo. Tako je prišlo, da se je med njimi povabilo prepiranje, da delavstvuji ne treba politike, da mu ni treba misliti za izboljšanje svojega položaja, da se mu ni treba boriti za boljšo bodočnost sebi in otrokom ter delavstvuji vobče, temveč, da mu zadostuje, ako jeveren Slovenec, aki ima loto in regrat in ako kolikor mogoče malo misli.

Sedaj "ljubitelji Sloge" sklicujejo konferenco društva, oziroma zastopnikov društva Podporne Zvezze Sloge. V Clevelandu so jih dali lep vzhled. Pridite prijatelji in "bratje", davam vam nezaupnico in izvrimo nove, da bomo tudi mi imeli glavni odbor z nezaupnico v žepu ...

Sedaj hočejo poravnati prepir, nihče pa ne reče, da bi se pričelo pri jedru in pronašlo, kdo ga je pričel, kako je prišlo do razdora. Da pa osvežim nekaterim gospodom spomin, navedem slednje:

Nekdo kandidira za delegata trikrat in je trikrat poražen. Potem, ko je poražen, se pritoži zavarovalniškemu komisarju, da volite niso bile pravilne. To je bratstvo in bratska prizanesljivost. Ta začetek tvori temelj sedanju unijujočemu prepiru.

Nekdo, katerega je obsodil porotni odbor, "ki ni tvoril prave instance", razdaljen do dna svojega žolčastega srca, se pridruži prvemu razdaljenemu in pošiljata oba pritožbe v Madison. Ker ena ni zalegla, sta jih poslala že pol ducata — vse "iz ljubezni" do Sloge.

In končno, da se ne pozabi — urednik prejšnjega glasila je brez vednosti glavnega ali Tiskovnega odbora pričel Veneričev strupen dopis, ki je bil olje na ogenj razdoru. Ko pa je druga struja v svojo obrambo hotela spregovoriti, se je vzbudil strogo cenzuriralo in v odgovor so bili priobčeni strogi uredniški ukazi.

Tako so razdiralci prišli že blizu svojega cilja: Nova konvencija, nov glavni odbor, bla-

gajna s četrtnilijonskim premoženjem v "pravih rokah", nakar se bo vse one svolase možake, ki so to gradili, primerno opljuvalo, "odrešeniki" pa bi dosegli "narodno slavo". Dvignili pa so ponos, gradili naš Dom, uživali lepe plače in reševali narod še dalje, tako da bo končno popularna odrešen in to brez politike, samo s plapolanjem narodnih zastavic in s par banderi poleg.

Spartak.

0 suši in pikniku

Johnstown, Pa. — Letos je zadela te kraje — in kot poročajo listi tudi druge — silna vročina, ki se je vlekla z dnem v dan. Farmarjem je suša uničila domalega vse pridelke. Marsikje v gozdovih se je dogodil požar, ki ga ni mogoče pogasiti. Vse tako kaže, da ni zapustila delavcev in farmarjev samo Hooverjeva prosperiteta, nego tudi božja milost. Farmarji so zelo prizadeti, ker ne bodo imeli česa prodati, delavcem pa bodo podražena živila.

V nedeljo 17. avgusta priredi žensko društvo št. 600 SNPJ. piknik na Visnegarjevi farmi. Članstvo tukajšnjih in okoliških društev ter ostalo občinstvo vabimo na obilno udeležbo. Ime bomo pester zavarni spored in poskrbljen bo za dobro postrežbo gostov.

Rozl Glavach.

Druš. Slavija št. 1 SNPJ ima piknik v nedeljo 17. avgusta

Chicago, Ill. — Društvo "Slavija" št. 1 SNPJ priredi v nedeljo 17. avgusta piknik na znanim Kegljevem vrtu v Willow Springsu. Igral bo orkester Johnny Hochevarja. Vstopnice v predprodaji so 25c, pri vratih 35c.

"Slavija" zagotavlja, da bo udeležence dobro postregla, in da bo to "old time" piknik, na katerem se bodo vsi, ki pridejo, dobro imeli. Na pikniški prostor pridete ako se peljete s katerokoli električno karom, ki vodi do Willow Springsa, ali pa seveda z avtom, kdor ga ima. Pridite zgodaj in ostanite do konca. — **Slavjan.**

Naš piknik v White City

Chicago, Ill. — Socialistična stranka okraja Cook priredi v nedeljo 24. avgusta pop. piknik v znanim "amusement" parku White City na 63. cesti in South Park Ave. Ta park je poseben prikladen za one, ki žive na south side. Priredba je namejena vsem članom stranke čikaškega okraja in somišljenikom. Govorniki bodo, Geo. Koop, soc. kandidat za zvezne senatorje v Illinoisu, Frank Metcalfe, socialistični kandidat za guvernerja v Wisconsin in več drugih. Predsedoval bo novi tajnik illinoiske soc. stranke s. Hudson S. Dailey

Kaj je s Pittsburghom?

Pittsburgh, Pa. — Dostikrat nam očitajo, da smo objeti v dim, da ne pride do nas ne solnce, niti ne žarki napredka. Dopisniki, ki nas posečajo, nas opisujejo kot brezbržno naselbino.

Imamo Slovenski dom, ki je čedno poslopje z lepo prostorno dvorano in izboljšanim odrom, imamo podpora društva, pevski zbor in pa nekaj klubov JSZ. Agitacija za delavsko liste je tukaj žaltava. Uveljavljanje našega dela v kulturnem oziru je majhno. Smeda res v takem Pittsburghu, v kakršnem nas vidijo dopisniki.

Starih nazorov se pri nas močno držimo. Pravimo, da kar nas je mama učila, je lepo in se moramo ravnati po njenih načinu. Je pravilno in pošteno, da človek spoštuje starše, toda kar se tiče znanja, bi moral vsakdo imeti ambicije, da se nauči več in boljše kot pa sta znala ata in mama. Svet se pač izpopolnjuje. Včasi je znal eden v vasi pisati, zdaj zna že skoro vsak, čeprav so včasi rekli, "moj ded ni znal, moj oče ni znal, in jaz ne znam, pa smo vseeno živeli. Tudi mojih otrok ne pustim, da bi se učili tistih čačk." No, dolgo je vzel, predno smo spremnili svoje mnenje. Še zdaj so dežele, kjer ne zna niti polovica odraščenih ljudi čitati in pisati. O napredku v takih krajih ni govor.

Na naš Butler bi moralo priti več življenga in več smisla za napredno delo v organizacijah. Današnji svet je svet gibanja, svet tekmovanja in senzacij v iznajdbah, v raziskovanjih, na polju znanosti, in svel zdrževanja. Tiste mirnosti, kot takrat, ko so se vile po deželah le ceste in so se vlekli po njih počasni vozovi, ni več. Danes velja hitrica. Proti zdrževanju kompanij velja zdrževanje delavcev. Če se ne zdržijo, bodo brez moči, čeprav jih je milijone, kapitalistov pa le nekaj tisoč.

V Pittsburghu, kot sem že omenil, imamo klub JSZ, ki pa ni aktiven. Kaj pa, če se bi zavezli, ako bi poskusili, če se da v našem Pittsburghu predprettem? Priporočam tajniku, da skliče sejo, da povabi vse člane, da se primerno vpliva na somišljenike, in da poskusimo. Če pridemo skupaj s tako voljo, ne bo brez uspeha. Ako pa bi se le sestali, zato da pojarmamo, brez volje za agitacijo, teďaj seveda tema med nami ostane. Kaj mislite, ali bi začeli? Vsi, kar nas je enih misli! Dajmo povedati drugim naselbinam, da Pittsburgh ni

tako teman kakor ga slikajo. Dokaz pa jim moramo dati le z aktivnim klubom JSZ.

Joseph Hrovatin.

Najnovejše iz Collinwooda

Collinwood, O. — Sleheni, ki hiti po Waterloo cesti mimo S. D. D., opazi, da pasja vročina prav nič ne vznemirja naših balinearjev na prostoru doma. Oni so vedno živahni vzliči zatopljenosti v svojo igro. Če mimoidiči želi poizvedeti, kje živi ta in ta rojak, stopi samo k balinearjem, in eden ali drugi mu gotovo da zaželjena pojasnila.

Da bomo dognali, kateri izmed balinearjev je prvak v igranju, je direktorij SDD sklenil, da prirede ob prilikah koncerta v nedeljo 31. avgusta in v pondeljek (Delavski dan) 1. sept. tudi tekmo "z balinci". Ta bo v pondeljek 1. sept. Nagrade za balinearje bodo, prva \$10, druga \$5, in tretja \$2.50. Torej fantje, pripravite v nadaljevanju na delavsko gibanje in tako pomaga ugnobiti današnji gnili sistem v korist vsega človeštva.

Publicijski odsek.

Raznoterosti iz naših krajev

Bon Air, Pa. — Premogarji v okrožju Johnstowna smo še vedno zelo malo zaposljeni. V tovarnah se je obrnilo nekam na boljše, a ko to pišem, govor, da bodo omejile obrat, ker jim preti vsled velike sušne pomankanje vode.

Tod okoli se je dogodilo več gozdnih požarov, največ v Central City, kjer je uničil požar do dva tisoč akrov gozda in polja. Če je tudi kaj Slovencev prizadetih, mi ni še znano.

V nedeljo 3. avgusta je mališansko društvo Friendly City SNPJ. obhajalo prvo obletnico. Na njihovi slavnosti smo čuli več govornikov. Bili so vsi dobrni, posebno Lotrich iz Chicago in Miss Fradel iz Latrobe. Udeležba ni bila posebna. Krive so slabe razmere in nekaj tudi razprtje, ali strankarstvo. Od kar je v Johnstownu slovenska župnija, dobiva strankarstvo bolj določene oblike tudi med tukajšnjimi rojaki.

V oglaših sem bral, da nastopi na slavnosti pevski zbor Bled. Videl ga nisem in ne slišal. Ne vem, kaj je bil vzrok njegovi odsotnosti.

Cul sem kritiziranje, ker mladina premalo upošteva dejstvo, da mnogi naši rojaki niso toliko veči angleščine, da bi sledili striktno angleškemu sporedru skozinsko. Prosimo, da v bodoče poskrbe tudi za kak slovenski govor. Saj je sloven-

ski izrezban kanarček z gajibico vred, kakor tudi krasna posteljna odeja, dario ženskega kluba. Žrebanje se vrši v klorist pevskega dr. "Svoboda". Za ta piknik vlada veliko zanimanje in ne brez vzroka — šušlja se namreč, da bo tudi Kanada močno zastopana. Na dnevnem redu bo tudi pristno kraševsko balineanje — fantje in dekleta od "Svobode" bodo pa peli najnovejše skladbe. Pravijo tudi, da se bodo vršile dirke mladih, starih, debelih in suhih. Vse to in pa dejstvo, da imajo naši sodruži veliko privlačno silo, vam jamči obilo razvedrila. Jugoslovanski delavec!

Strnimo se v nedeljo v mogično falango, da bo sovražnika strah ko gleda naše vrste — dokažimo ponovno, da so naše simpatije na strani onih, ki se bore za zatirane in ponižane. V teh resnih časih je dolžnost slehermoga delaveca, da vsaj moralno podpre delavsko gibanje in tako pomaga ugnobiti današnji gnili sistem v korist vsega človeštva.

Publicijski odsek.

Raznoterosti iz naših krajev

Bon Air, Pa. — Premogarji v okrožju Johnstowna smo še vedno zelo malo zaposljeni. V tovarnah se je obrnilo nekam na boljše, a ko to pišem, govor, da bodo omejile obrat, ker jim preti vsled velike sušne pomankanje vode.

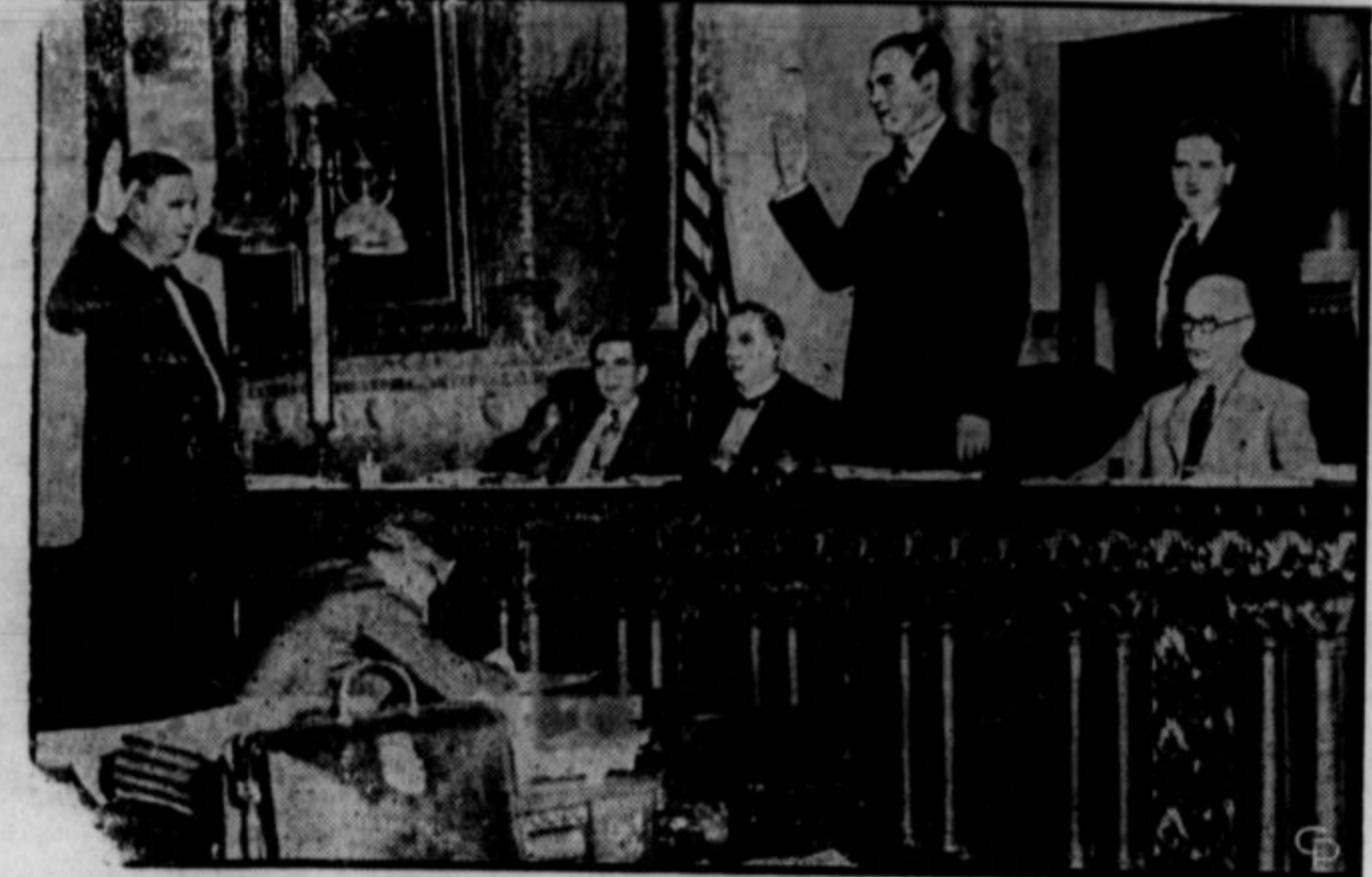
Tod okoli se je dogodilo več gozdnih požarov, največ v Central City, kjer je uničil požar do dva tisoč akrov gozda in polja. Če je tudi kaj Slovencev prizadetih, mi ni še znano.

V nedeljo 3. avgusta je mališansko društvo Friendly City SNPJ. obhajalo prvo obletnico. Na njihovi slavnosti smo čuli več govornikov. Bili so vsi dobrni, posebno Lotrich iz Chicago in Miss Fradel iz Latrobe. Udeležba ni bila posebna. Krive so slabe razmere in nekaj tudi razprtje, ali strankarstvo. Od kar je v Johnstownu slovenska župnija, dobiva strankarstvo bolj določene oblike tudi med tukajšnjimi rojaki.

V oglaših sem bral, da nastopi na slavnosti pevski zbor Bled. Videl ga nisem in ne slišal. Ne vem, kaj je bil vzrok njegovi odsotnosti.

Cul sem kritiziranje, ker mladina premalo upošteva dejstvo, da mnogi naši rojaki niso toliko veči angleščine, da bi sledili striktno angleškemu sporedru skozinsko. Prosimo, da v bodoče poskrbe tudi za kak slovenski govor. Saj je sloven-

Kongresna komisija, ki raziskuje "rdečo nevarnost"

Na sliki je kongresna komisija, katera raziskuje "komunistične aktivnosti" in vlogo ruske trgovske komisije v "propagandistične ameriške vlade". Ta fotografija je bila vzeta v Michiganu, kjer je komisija zaslijevala razne príče, da ji povedo, ob kakem vremenu se prične revolucija. Komisija je vodila tako zaslijevanja tudi v New Yorku, Chicagu, in največ v Washingtonu. Ima z njimi mnogo spričevaljenih "rdečo nevarnost" oddoči do jeseni. Na sliki na vrhu, stojec, je načelnik komisije kongresnik Charles T. Winegar. Winegar je uradnik Chrysler Motor kompanije, čigar naloga je paziti na delavce, s kakšno politiko in idejami se ukvarjajo. Ko bi bili vsi delavci takih misli, kot so nekateri naši "intelektualci" in politični, ki pravijo, da moramo biti "nadstrankarski" in nestrankarski, pa bi špijonske agencije kmalu izgubile "job" in kongresnik Fish bi moral "fiati" kaj drugega namesto "rdečo nevarnost".

ski jezik tudi lep, in veliko se več kot tiste stare naklonjenopreneh, dokler ne bo suhi zemsti, katere so nam tako rade dali ob vseh prilika in nastopih. Od širše javnosti, osobito delavsko, pa želimo, da naj bo dobro zastopana v kolikor mogoče največjemu številu, kajti to je edini delavski piknik, ki ga priredijo St. Clairski Slovenci — zavedni delavci.

Komar in drugi imajo naložo, da poskrbe za vse igre in novotarije, ki jih boste deležni na pikniku. Igrala bo Spehova godba. Namig mi je bil dan, da se bo pekla nekaka egiptanska prata; na razpolago bo bodo tudi druga jedila. Vse kaže, da bo poskrbljeno za vse, tako da bo vsakdo užival in odnesel najlepše spomine s temi delavci.

Upam, da ne bo teh vrstic kdo napačno razumel, kajti napisal sem jih z namenom da tudi mladini dober svet. Napak, da se delali mi in jih dela mladina.

Pri meni se je oglasil rojak Zidanšek, potovalni zastopnik Prosverte. Povedal mi je med drugimi, da so ga v Pittsburghu napadli "ta črni" in mu vzel \$30, ki jih je imel pripravljen, da jih pošlje Prosverti za naročnino. Imel pa je k sreči denar v dveh žepih. Enega niso iztaknili, in v njemu je imel toliko, da je lahko priomal v Johnstown.

Dopisi v Proletarju iz Johnstowna so postali zelo redki. Čemu? Gradiva je mnogo, piše!

Ignac Groznik. Joseph A. Siskovich.

Dež in Sava

Chicago, Ill. — Pretekla leta je socialistični klub št. 27 imel svoje piknike kakor druga društva: oglaševal je, kje in kdaj se vrši, kako priti na dočinko farmo ter da bo pes in vsega zadosti za žejne in lačne. To leto temu ni več tako. Piknik bo pokazal ne samo koliko je ljudi, ki gredo malo na zrak, pokazal bo tudi, koliko je aktivnih sodrugov v širšem Clevelandu, pokazal, kdo so naši prijatelji in simpatičarji. Trgovci in drugi bodo imeli tudi priliko pokazati, da li so z delavci ali so proti njim. Klubovi članji pa si bodo vzeli v album, katere naj podpirajo in katere ne, kajti tudi tukaj veja "Svoji k svojim".

Na tem pikniku nastopi "Zarja" z nečem novim. Pokazati hoče, da še živi, da bo ša naprej po začrtani si poti — da je ona edina prava "Zarja"! Oni, ki čutijo s tem delavskim pevskim zborom, onim, ki jim je za njen obstoj, toplo priporočamo poset na ta skupni piknik klubu in "Zarje". Pokažite, da vam je za DELAVSKO PESEM, da ste za onimi, ki so gradili ta zbor celih 14 let s počitvovlino in ljubezno. Če sami čutite, da želite peti, pristopite k nji, ki vas bo sprejela z največjim veseljem.

V Clevelandu imamo nekaj klubov JSZ. Od teh pričakujemo korporativne udeležbe, da pokažemo splošno nastopanje. Od simpatičarjev in prijateljev ne pričakujemo nič.

FENCL'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA
2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Tel. Crawford 1382.

Pristna in okusna domaća jedila. Cene zmerne. Postrežba točna.

*****

"New Leader" angleški socialistični tednik.

Izhaja v New Yorku. Naročna \$2 na leto, \$1 na pol leta. Najboljše urejanje angleški socialistični list v Ameriki. Množgo slovenskih delavcev ga čita.

Naročite si ga tudi vi. Naročnišno sanj sprejema "Proletarec".

*****

če si vzame kako bolj "suhaško" ime.

"Sava" se pridno pripravlja na svoj jesenski koncert. Vaje peveci in pevke se vrše vsak torek ob 8 zvečer v spodnji dvorani SNPJ. Kogar veseli petje in bi rad sodeloval v zboru, bo "Savi" dobro došel. — X.

Zbor socialistične mladine

Mednarodni zbor socialistične mladine se je vršil v nedeljo 20. julija v Kopenhagen. Zastopani so bili poleg domačinov Nemci, Svedi, Norvežani, Fine, Čehoslovaki, Avstriji, Leti, Hollandci, Belgiji, Poljaci in Angleži. Glavni dan zboru je bil v nedeljo 20. julija, ko se je vršil skozi rdeči Kopenhagen (ki ima enako kakor Dunaj, dvetretjinsko socialistično večino v mestnem svetu), imozantan manifestacijski obhod socialistične mladine s 10,000 omladincem in nepreglednimi vrstami odraslih delavcev. Med drugim je bila na kongresu sprejeta protestna resolucija proti preganjaju socialistične mladine.

Visoke "posmrtnine"

Bogati Amerikanci imajo nado, da se zavarujejo za visoke posmrtnine in tudi proti raznim poškodbam. Trije, ki so umrli lani, so bili zavarovani za milijon dolarjev vsaki. Naravno, da je asesment za take vsote jako visok, toda kadar ga zmore, se sorodnikom, ki dobre dedičino, izplača.

PRAVO DRUŽINCO

"Peoria, Ill.—Vsi člani naše družine rabijo Trinerjevo grenko vino z enako dobrim uspehom proti želodčnim nerodnostim. Kot obvajalna tonika je bojšje kot karkoli; kar smo mi rabili je čudežje. — V. Vičič."

TRINERJEVO GRENKOVINO

občini sistem in opere vse strupe. Vredno je razne bolezni povzročene od zapeke, kot glavobol, nervoznost in slab spanec. V vseh lekarnah. Dept. 27.

"SLAVIJA"

ŠT. 1. S. N. P. J.

PIKNIK V NEDELJO 17. AVGUSTA na Kegljevem vrtu WILLOW SPRINGS.

Igral bo John Hochevarjev orkester.

Vstopnina v predprodaji 25c, pri vhodu 35c.

Vsi dobrodošli! Postrežba in zabava za vse.

MOŠKE OBLEKE

100% IZ ČISTE VOLNE

\$16.50

LAWNDALE CLOTHING HOUSE

3649 West 26th St., blizu Lawndale

TISKOVINE

SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA

ATLANTIC PRTG. & PUB. CO.

2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Tel. Landale 2012

A. H. Skubic, pred. — J. F. Korecky taj.

V naši tiskarni se tiska "Proletarec".

Izvirni Roman

"SUŽNJI KRVI"
začne izhajati s prihodnjo številko
Napisan za objavo v "

PROLETAREC

List za interesne delavskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.
Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

NAROČINA za Zedinjene države in Kanado za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00.—
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
Established 1906.Editor ..... Frank Zaitz
Business Manager ..... Charles PogorelecSUBSCRIPTION RATES:
United States and Canada, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.Address.
PROLETAREC
3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
Telephone: Rockwell 2864.

546

NOVA HOOVERJEVA KOMISIJA

Prošlo ljudsko štetje, ki je imelo med drugim nalogi dognati točno število brezposelnih in dobilci, druge podatke o zaposlenosti in nezaposlenosti, je bilo v tem oziru fiasco. Informacije, ki smo jih dobili, so nezanesljive, netočne in tudi potvrdjene! Vsled tega je bil cenzus biro, pa tudi Hooverjeva administracija, mnogo kritizirana ne samo v delavskem, nego i v liberalnem tisku. Razen tega tudi mnogim kapitalističnim krogom samim ne ugaja, ker niso dobili točnega upogleda v to situacijo.

V teh okolčinah je predsednik Hoover imenoval novo komisijo, ki naj dožene, kakšne metode je treba uporabljati, da bodo medradjni krogi vedno poučeni o številu delavcev, ki so brez zasluga, nadalje, koliko je le deloma zaposlenih delavcev in druge podobne podatke o njih.

Še bolj potrebna bi bila komisija, ki bi preiskovala vzroke brezposelnosti in metode, ki bi lahko to socialno zlo odpravile. Ampak s tem se inženirji kapitalizma ne ukvarjajo. Za slepilo rajše preukrejujo "komunistično nevernost" in za vzrujanje bedakov širijo vesti, kako si Rusija s svojimi agenti prizadeva "strmoglavit ameriško vlado in vreči ameriške institucije".

EDISONOVNA VPRAŠANJA

Thomas Edison se zelo rad zabava s stavljanjem komplikiranih vprašanj, na katere morajo odgovarjati prisilci za službe v obratih, v katerih je interesiran, in dijaki, ki se potegujejo za štipendije.

V enem poslednjem Edisonovem kontestu za štipendijo, v katerem je ostalo 49 dijakov — drugi so bili že prej izločeni — so imeli med drugimi odgovoriti tudi na sledeče njegovo vprašanje:

"Ti načeljuješ ekspediciji, ki je prišla sredji puščave v velike neprilike. Ekspedicija ima le še toliko hrane in vode, da bi zadostovalo za tri ljudi toliko časa, da pridejo do prvega obljudene kraja. Ekspedicijo tvorijo: briljant znanstvenik, star 60 let; dva vodnika mešane krvi, v starosti prvi 58, in drugi 32 let; znanstvenika žena, ki je v glavnem interesirana le za življenje v takozvani višji družbi; stara je 39 let; njen sinček, star 6 let; tvoja zaročenka; tvoj najboljši prijatelj, mladenič tvojih let, ki mnogo obeta na polju znanstva; ti sam. Kateri tri izmed teh bi rešil, in katere bi pustil umreti v pustinji?"

Naravno, da so se s to namišljeno zagonetko veliko pečali tudi listi, ki so priobčevali odgovore mnogih znanih ljudi. Edison pravi, da je izobrazba povprečnega človeka zelo majhna, in da imajo večinoma pamet, karšno se po navadi pripisuje sedemletnemu otroku. Svoje stališče utemeljuje z odgovori, ki jih dobijo na svoja vprašanja. V tem slučaju so bili odgovori različni, toda malo logičnih. Skoro vsi "načelniki" ekspedicije rešijo zaročenko, sebe pa puste "pogumno" v pustinji. Na drugem mestu je med rešenimi znanstvenik; tretji, ki ga rešujejo, je najboljši prijatelj načelnika, na četrtem mestu je otrok, tu in tam reši kdo vodnika, in nekateri žrtvujejo celo svojo zaročenko, vsi pa puste umreti v puščavi znanstvenikovo ženo.

V resnični situaciji te vrste bi rešil "načelnik" pač sebe — bilo to junaško ali ne, potem svojo zaročenko, razen če se je bi že naveličal in bi se poslužil lepe prilike, da se je iznebi, enega vodnika, in trojica bi odmarširala s preostalo vodo in hrano. Znanstvenik, inteligentni mladenič, otrok, znanstvenika žena in en vodnik pa se bi morali udati v usodo in umreti počasne smrti.

Morda si je Edison rešitev drugače zamislil, ampak v krizi kje sredi Sahare bi si on najbrž tudi izbral za rešitev sebe, svoje dekle in vodnika.

Arheologi Čikaške univerze odkopali tisočletne grobove blizu Lewistona, III

Arheologi Čikaške univerze pod vodstvom Don F. Dicksona so v svojih raziskovanjih starodavnih grobišč odkrili blizu Lewistona v Illinoisu 230 okostij iz neolitske dobe, to je iz časov, ko je človek doselil že toliko starega razvoja, da si je kamenito orodje in orožje znalo obdelati in ga ugraditi, da mu je boljše služilo na lov in v bojih. To je dosedaj največje znano pokopališče iz tistih časov. Odkrivali so ga tri leta.

STRANIŠČE — ALI SVOBODA Tiska

Jože Zavertnik napadan v "Prosjeti" eno leto po njegovi smrti

ČEMU NAPADATI NEKRIVEGA?

Nekateri člani SNPJ. so izražali v dopisih v Prosjeti in tudi v Proletarju želijo, da bi gl. urad SNPJ. poskrbel za izkanje slike pokojnega Jožeta Zavertnika, ki bi jo lahko dali v okvir ter jo imeli bodisi v stanovanjih ali dvoranah. To željo so nagnali na konferencah JSZ. in na sejah federacij društev SNPJ. Koliko slik se faktično naročili — sedaj — ko jim je upravi odbor SNPJ. UGOĐIL, nam ni znano. Citali pa smo, da SNPJ. s temi slikami nima posebnih stroškov. PLAČAJO JIH TISTI, ki jih NAROČE — ne jednota! Jože Zavertnik ni imel pri tem nobene besede, ker je mrtve.

Velic temu sta dobili v Prosjeti prostor že dva dopisnika, ki vsebujejo sliko Jožeta Zavertnika na delo. Jožeta ZAVERTNIKA za S. N. P. J.

Zavertnik torej ni vreden sli- dutosti spodila iz hiše, se je Prosjet je bilo priobčeno brez ke — saj ni bil cesar, ne škof, skopal nad njem v Prosjeti in ji komentarja. Konvencija SNPJ. gotovo ni ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pač "nas hlapec" in se je debe- pač "nas hlapec" in se je debe- dospis od tega Fabjana, ki je kakov si jo predstavlja kakšen Fabjan, in članstvo bi uredništvo odobravalo, če bi jo tudi vplivali na temu zelo suh).

Kdo je Stefan Fabjan, ki ko odloži svoje kaprice in "meni", da ima kot član pravico zliti golido gnojnico na spomin moža, cigar zasluga je v veliki meri, da se je SNPJ. razvila v največje slovensko podporno organizacijo?

Clovek, ki nima o prepričanju in samoponosu niti pojma, Zavertnik torej ni vreden sli- dutosti spodila iz hiše, se je Prosjet je bilo priobčeno brez

neih se ni zanjo boril več kakovitosti, ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pač "nas hlapec" in se je debe- dospis od tega Fabjana, ki je kakov si jo predstavlja kakšen Fabjan, in članstvo bi uredništvo odobravalo, če bi jo tudi vplivali na temu zelo suh).

Kdo je Stefan Fabjan, ki ko odloži svoje kaprice in "meni", da ima kot član pravico zliti golido gnojnico na spomin moža, cigar zasluga je v veliki meri, da se je SNPJ. razvila v največje slovensko podporno organizacijo?

Clovek, ki nima o prepričanju in samoponosu niti pojma, Zavertnik torej ni vreden sli- dutosti spodila iz hiše, se je Prosjet je bilo priobčeno brez

neih se ni zanjo boril več kakovitosti, ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pač "nas hlapec" in se je debe- dospis od tega Fabjana, ki je kakov si jo predstavlja kakšen Fabjan, in članstvo bi uredništvo odobravalo, če bi jo tudi vplivali na temu zelo suh).

Sloboda tiska je lepa reč, in nihče se ni zanjo boril več kakovitosti, ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pač "nas hlapec" in se je debe- dospis od tega Fabjana, ki je kakov si jo predstavlja kakšen Fabjan, in članstvo bi uredništvo odobravalo, če bi jo tudi vplivali na temu zelo suh).

Sloboda tiska je lepa reč, in nihče se ni zanjo boril več kakovitosti, ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pač "nas hlapec" in se je debe- dospis od tega Fabjana, ki je kakov si jo predstavlja kakšen Fabjan, in članstvo bi uredništvo odobravalo, če bi jo tudi vplivali na temu zelo suh).

Sloboda tiska je lepa reč, in nihče se ni zanjo boril več kakovitosti, ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pač "nas hlapec" in se je debe- dospis od tega Fabjana, ki je kakov si jo predstavlja kakšen Fabjan, in članstvo bi uredništvo odobravalo, če bi jo tudi vplivali na temu zelo suh).

Sloboda tiska je lepa reč, in nihče se ni zanjo boril več kakovitosti, ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pač "nas hlapec" in se je debe- dospis od tega Fabjana, ki je kakov si jo predstavlja kakšen Fabjan, in članstvo bi uredništvo odobravalo, če bi jo tudi vplivali na temu zelo suh).

Sloboda tiska je lepa reč, in nihče se ni zanjo boril več kakovitosti, ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pač "nas hlapec" in se je debe- dospis od tega Fabjana, ki je kakov si jo predstavlja kakšen Fabjan, in članstvo bi uredništvo odobravalo, če bi jo tudi vplivali na temu zelo suh).

Sloboda tiska je lepa reč, in nihče se ni zanjo boril več kakovitosti, ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pač "nas hlapec" in se je debe- dospis od tega Fabjana, ki je kakov si jo predstavlja kakšen Fabjan, in članstvo bi uredništvo odobravalo, če bi jo tudi vplivali na temu zelo suh).

Sloboda tiska je lepa reč, in nihče se ni zanjo boril več kakovitosti, ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pač "nas hlapec" in se je debe- dospis od tega Fabjana, ki je kakov si jo predstavlja kakšen Fabjan, in članstvo bi uredništvo odobravalo, če bi jo tudi vplivali na temu zelo suh).

Sloboda tiska je lepa reč, in nihče se ni zanjo boril več kakovitosti, ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pač "nas hlapec" in se je debe- dospis od tega Fabjana, ki je kakov si jo predstavlja kakšen Fabjan, in članstvo bi uredništvo odobravalo, če bi jo tudi vplivali na temu zelo suh).

Sloboda tiska je lepa reč, in nihče se ni zanjo boril več kakovitosti, ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pač "nas hlapec" in se je debe- dospis od tega Fabjana, ki je kakov si jo predstavlja kakšen Fabjan, in članstvo bi uredništvo odobravalo, če bi jo tudi vplivali na temu zelo suh).

Sloboda tiska je lepa reč, in nihče se ni zanjo boril več kakovitosti, ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pač "nas hlapec" in se je debe- dospis od tega Fabjana, ki je kakov si jo predstavlja kakšen Fabjan, in članstvo bi uredništvo odobravalo, če bi jo tudi vplivali na temu zelo suh).

Sloboda tiska je lepa reč, in nihče se ni zanjo boril več kakovitosti, ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pač "nas hlapec" in se je debe- dospis od tega Fabjana, ki je kakov si jo predstavlja kakšen Fabjan, in članstvo bi uredništvo odobravalo, če bi jo tudi vplivali na temu zelo suh).

Sloboda tiska je lepa reč, in nihče se ni zanjo boril več kakovitosti, ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pač "nas hlapec" in se je debe- dospis od tega Fabjana, ki je kakov si jo predstavlja kakšen Fabjan, in članstvo bi uredništvo odobravalo, če bi jo tudi vplivali na temu zelo suh).

Sloboda tiska je lepa reč, in nihče se ni zanjo boril več kakovitosti, ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pač "nas hlapec" in se je debe- dospis od tega Fabjana, ki je kakov si jo predstavlja kakšen Fabjan, in članstvo bi uredništvo odobravalo, če bi jo tudi vplivali na temu zelo suh).

Sloboda tiska je lepa reč, in nihče se ni zanjo boril več kakovitosti, ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pač "nas hlapec" in se je debe- dospis od tega Fabjana, ki je kakov si jo predstavlja kakšen Fabjan, in članstvo bi uredništvo odobravalo, če bi jo tudi vplivali na temu zelo suh).

Sloboda tiska je lepa reč, in nihče se ni zanjo boril več kakovitosti, ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pač "nas hlapec" in se je debe- dospis od tega Fabjana, ki je kakov si jo predstavlja kakšen Fabjan, in članstvo bi uredništvo odobravalo, če bi jo tudi vplivali na temu zelo suh).

Sloboda tiska je lepa reč, in nihče se ni zanjo boril več kakovitosti, ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pač "nas hlapec" in se je debe- dospis od tega Fabjana, ki je kakov si jo predstavlja kakšen Fabjan, in članstvo bi uredništvo odobravalo, če bi jo tudi vplivali na temu zelo suh).

Sloboda tiska je lepa reč, in nihče se ni zanjo boril več kakovitosti, ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pač "nas hlapec" in se je debe- dospis od tega Fabjana, ki je kakov si jo predstavlja kakšen Fabjan, in članstvo bi uredništvo odobravalo, če bi jo tudi vplivali na temu zelo suh).

Sloboda tiska je lepa reč, in nihče se ni zanjo boril več kakovitosti, ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pač "nas hlapec" in se je debe- dospis od tega Fabjana, ki je kakov si jo predstavlja kakšen Fabjan, in članstvo bi uredništvo odobravalo, če bi jo tudi vplivali na temu zelo suh).

Sloboda tiska je lepa reč, in nihče se ni zanjo boril več kakovitosti, ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pač "nas hlapec" in se je debe- dospis od tega Fabjana, ki je kakov si jo predstavlja kakšen Fabjan, in članstvo bi uredništvo odobravalo, če bi jo tudi vplivali na temu zelo suh).

Sloboda tiska je lepa reč, in nihče se ni zanjo boril več kakovitosti, ne korar, ne predstavnik, ne sv. očital neolikanost. V odgovor opisal, kako se je stvar dogo- dila, pa smo dobili kmalu še pa

PAVEL DOROHOV:

Prevedel Ivan Vuk.

SIBIRSKI PUNT

Ruski roman iz dne državljanke vojne

(Nadaljevanje.)

Na pristanišču vasi Sisovka se gnete oborenžen tolpa kmetov.

"Vojna je sedaj, bratje, bratje, prava večica vojna."

"Da, velika vojna!"

"Dobro smo jih zdelali."

"Tudi dovolj ljudi smo zgubili."

"Tako je vedno, ne da se predvrgači."

"Boljševik, obrati — vražje izboren dečko."

Povsod je prvi."

"Mora se reči, general!"

"Glejte, glejte — parobrod po reki na vzgor."

"Resično, parobrod."

Kmetje gledajo ostro čez vodo.

"Glejte, glejte — rdeči prapor na jarbolu."

"Jezdi takoj k štabu, Petjka!"

Kmetje na obrežju se razprostret takoj v rojno progo.

Za zgorelim čolnom strmi strojnica s svojo cevjo.

Dimitrij opazuje parobrod z daljnogledom.

"Hudiča, ali naj bo to past?"

"Ali rdeči prapor je na jarbolu!"

"To lahko vsakdo naredi . . ."

"Sodruži, to je "Komersant"!"

Dimitrij pogleda ostro. Da, da to je "Komersant" s katerega je pobegnil.

Ljudi na krovu se sedaj jasno razločevalo. Celo rdeči trakovi so se videli.

"Kaj je to? Od kod so prišli Rdeči?"

Zatre veselo misel, da se je v mestu morda zgodil prevar.

"Gotovo je, da so to Rdeči!"

S parobroda mahajo s čepicami. Kriče hura.

Na poveljniškem mostičku stoji poleg braka krmilarja veliki, gladko obriti mož.

"Kje sem že videl ta obraz? — Zares, to je natakar parobroda, zares, on je!"

Obrne se k metom.

"Sodruži, spoznal sem moža!"

"Huraa!"

Kmetje se gnjetajo k pristanišču.

"Počasi! . . . Stoj!"

Maksim Ivanovič stopi s parobroda, išče v množici in spozna Dimitrija. Na njegovem obremenit obrazu se pojavi smehljaj.

Stopi k njemu.

"Ker ste vi starejši sodrug, prosim, sprejmite poročilo."

Vojško, roko ob čepici, poroča:

"Moštvo parobroda "Komersant" se je spustalo in prevzelo parobrod.

Cete sovražnika so pobite. Plen je: širje topovi, sedem strojnici, dvainsedemdeset pušk, sedemintrideset sabelj in municija. Dvaindvajset nasprotnikov se nam je pridružilo prostovoljno."

Dimitrij se vrni glava. Iz oči lije radost. Skoči k Maksimu, mu stiska roke.

Vrskajoči kriki zvene preko obrežja, odmevajo s parobroda zopet.

"Huraa!"

Dimitrij stopi na parobrod.

Maksim Ivanovič mu šepeta na uho:

"Vaš zabor sem dobro shranil."

13. Na pohodu.

Preko nedoglednih step, preko travnikov in polj, od vasi do vasi se širijo kakor veselo zvonenje vesti o dogodkih v Sisovki.

Kmetje Sisovke so se spuntali . . . Kolčakove čete so tepe . . . Parobrod s topovi in strojnici v rokah vstašev. V Sisovki je organiziran boljševiški štab.

Vesela novica se širi bliskovito dalje.

Kmetje Vjasovke so se spuntali . . . Oni iz Ivanovske so se spuntali . . . Čukovski se pustajo . . . Kurtamiški se punta . . .

Tisoč pljuska voda od stene ladje. Parobrod je kakor trdnjava — na nosu strmita preteče dve topovski žrelji. Zadaj istotako dva topova. Ob straneh ladje — strojnici.

Stab ima v obednici sejo.

Stab se je povečal: Maksim Ivanovič, natakar ladje, bradati krmilar in širokopleči artilerist Korotkov, spadajo sedaj tudi k štabu.

Kiseljov govor:

"Sodruži, veliko zadevo smo si naložili na pleča. Moramo združiti do konca. Umika ni. Samo eno pot imamo, pot naprej — ali smrt. Z malimi silami razpolagamo. Tako moramo mobilizirati vse prebivalstvo. Upovestiti zvezo z mestom. Ako je tam delo obstalo, ga moramo sami spraviti v tek. Tako treba odposlati ljudi, da se upovesti zvezu s Pe-

Wm. B. PUTZ

Cicero's { LEADING LARGEST OLDEST } Florist

Cvetlice in venci za vse slučaje.

5134 W. 25TH ST., Tel.: Cicero 69. Na domu Cicero 2143.

Royal BakerySLOVENSKA UNIJSKA PEKARNA.
ANTON F. ŽAGAR,lastnik.
1724 S Sheridan Rd.,
No. Chicago, Ill.Tel. 5524.
Gospodinje, zahtevajte v trgovinah kruh iz naše pekarn.

CICERO, ILL.

PROLETAREC

Moji vtisi po Slovenskem

Piše Anton Šular

(Nadaljevanje.)

Delavska zbornica.

V Ljubljani sem si ogledal poslopje Delavske zbornice, ki je bila dograjena v jeseni 1928 in otvorjena februarja 1929.

Stala je okrog 7 milijonov dinarjev. Sodruga Mile Klopčič

in Filip Uratnik sta mi razkazala njene prostore. Poslopje

stoji na Miklošičevi cesti blizu glavnega kolodvora. Že zunaj vidiš, da je to imponzantna stavba.

V nji je centrum raznih delavskih organizacij z njihovimi uradi, in ob enem je to

poslopje tudi delavsko kulturno središče. Lepa dvorana ima

prostora za nad 300 ljudi. Oder

sebne družbine hiše in posebne gostilne.

To da potreben psihologični efekt, da je razmerje med delavci in njimi neprijazno, oziroma, da ni mostu med njimi.

Sorodnik, ki je urednik družbe, mi je pravil, da bi se kompaniji zelo nameril, ako bi zahajal v "navadno" go-

stilno in se v nji mešal med delavci.

Tak prepad med uredništvom in delavci posamezne

kompanije uvajajo ponekod tu-

di v Ameriki, ker ravnatelji

smatrajo, da so uredniki in

pazniki boljše sredstvo za uva-

janje strogega nadzorstva in

discipline med delavstvom, ako

je med prvimi in drugimi pri-

dobička, kar je pač sijajen profit, a bil je v resnici še večji; z raznimi manipulacijami so ga seveda znižali, da je izkazoval prej označene odstotke. Kadars gre za vprašanje, da bi kaj pomagala delavcem, se brani na vse kriplje in joka o krizi...

Na Slovenskem so seveda tudi kraj, kjer so kmetje bolj progresivni in so si posestva in gospodarska poslopja modernizirali.

Hladno vreme.

Prve dni julija sno dobili precej hladno vreme. Visoke gorenske hribe je dne 12. julija še nekoliko bolj pobelil sneg. Srečal sem v Ljubljani nekatere izletnike, ki so pribežali iz Bleda, češ, da je tam sedaj potrebna težka zimska skupina, katere pa so pustili v Ameriki. Sicer pa bo vzličnu hladu še precej pasjih dni, predno pride jesen.

Naši izletniki so razkopljeni. Le malokdaj pridem s katerim skupaj. Kolikor potrebno pomagajo praznit "narodne sode", in pri tem tudi jaz nisem izjem. Vzrok tej kugi je nezdostna hrana, ki bi dala telesu potrebnih odpornosti, trdo delo in slabha higijena. Gnojšča poleg stanovanj, greznice, mili-jone nuh in druge mrčesi, jetični žive kar skupaj z zdravimi, saj ni čudno, če imajo baci-jeti jekete pravi piknik! Čemu to, ljudje! Zakaj ne bi dali bolnike posebej? "Ej, zakaj bi, kakor je božja volja, tako pa bo!"

Ko bi kdo našega kmeta naučil, da si lahko gnojšča od stanovanj oddalji, ko bi mu do-povedal, da bi imel marsika-kega bolnika manj, če bi dal več na zdravstvo, na izboljšavanje hlevov in na moderno poljedelstvo, ki bi mu prineslo več in boljšo hrano — bil bi mnogo srečnejši! Res, da kmetički lahič o vsem tem sliši ali čita, toda se mu zdi kakor glas iz daljave, ki nič ne pomeni. Nad njim ima vpliv cerkev, ta pa mu pripoveduje, da je bolezna božja volja, in da je človek na svetu ne zato, da si na-pravil nebesa že tukaj, nego da tripi in udano prenaša nadloge, kajti s tem si zaslubi nebesa po-

Ko bi kdo našega kmeta naučil, da si lahko gnojšča od stanovanj oddalji, ko bi mu do-povedal, da bi imel marsika-kega bolnika manj, če bi dal več na zdravstvo, na izboljšavanje hlevov in na moderno poljedelstvo, ki bi mu prineslo več in boljšo hrano — bil bi mnogo srečnejši! Res, da kmetički lahič o vsem tem sliši ali čita, toda se mu zdi kakor glas iz daljave, ki nič ne pomeni. Nad njim ima vpliv cerkev, ta pa mu pripoveduje, da je bolezna božja volja, in da je človek na svetu ne zato, da si na-pravil nebesa že tukaj, nego da tripi in udano prenaša nadloge, kajti s tem si zaslubi nebesa po-

Ko bi kdo našega kmeta naučil, da si lahko gnojšča od stanovanj oddalji, ko bi mu do-povedal, da bi imel marsika-kega bolnika manj, če bi dal več na zdravstvo, na izboljšavanje hlevov in na moderno poljedelstvo, ki bi mu prineslo več in boljšo hrano — bil bi mnogo srečnejši! Res, da kmetički lahič o vsem tem sliši ali čita, toda se mu zdi kakor glas iz daljave, ki nič ne pomeni. Nad njim ima vpliv cerkev, ta pa mu pripoveduje, da je bolezna božja volja, in da je človek na svetu ne zato, da si na-pravil nebesa že tukaj, nego da tripi in udano prenaša nadloge, kajti s tem si zaslubi nebesa po-

Ko bi kdo našega kmeta naučil, da si lahko gnojšča od stanovanj oddalji, ko bi mu do-povedal, da bi imel marsika-kega bolnika manj, če bi dal več na zdravstvo, na izboljšavanje hlevov in na moderno poljedelstvo, ki bi mu prineslo več in boljšo hrano — bil bi mnogo srečnejši! Res, da kmetički lahič o vsem tem sliši ali čita, toda se mu zdi kakor glas iz daljave, ki nič ne pomeni. Nad njim ima vpliv cerkev, ta pa mu pripoveduje, da je bolezna božja volja, in da je človek na svetu ne zato, da si na-pravil nebesa že tukaj, nego da tripi in udano prenaša nadloge, kajti s tem si zaslubi nebesa po-

Ko bi kdo našega kmeta naučil, da si lahko gnojšča od stanovanj oddalji, ko bi mu do-povedal, da bi imel marsika-kega bolnika manj, če bi dal več na zdravstvo, na izboljšavanje hlevov in na moderno poljedelstvo, ki bi mu prineslo več in boljšo hrano — bil bi mnogo srečnejši! Res, da kmetički lahič o vsem tem sliši ali čita, toda se mu zdi kakor glas iz daljave, ki nič ne pomeni. Nad njim ima vpliv cerkev, ta pa mu pripoveduje, da je bolezna božja volja, in da je človek na svetu ne zato, da si na-pravil nebesa že tukaj, nego da tripi in udano prenaša nadloge, kajti s tem si zaslubi nebesa po-

Ko bi kdo našega kmeta naučil, da si lahko gnojšča od stanovanj oddalji, ko bi mu do-povedal, da bi imel marsika-kega bolnika manj, če bi dal več na zdravstvo, na izboljšavanje hlevov in na moderno poljedelstvo, ki bi mu prineslo več in boljšo hrano — bil bi mnogo srečnejši! Res, da kmetički lahič o vsem tem sliši ali čita, toda se mu zdi kakor glas iz daljave, ki nič ne pomeni. Nad njim ima vpliv cerkev, ta pa mu pripoveduje, da je bolezna božja volja, in da je človek na svetu ne zato, da si na-pravil nebesa že tukaj, nego da tripi in udano prenaša nadloge, kajti s tem si zaslubi nebesa po-

Ko bi kdo našega kmeta naučil, da si lahko gnojšča od stanovanj oddalji, ko bi mu do-povedal, da bi imel marsika-kega bolnika manj, če bi dal več na zdravstvo, na izboljšavanje hlevov in na moderno poljedelstvo, ki bi mu prineslo več in boljšo hrano — bil bi mnogo srečnejši! Res, da kmetički lahič o vsem tem sliši ali čita, toda se mu zdi kakor glas iz daljave, ki nič ne pomeni. Nad njim ima vpliv cerkev, ta pa mu pripoveduje, da je bolezna božja volja, in da je človek na svetu ne zato, da si na-pravil nebesa že tukaj, nego da tripi in udano prenaša nadloge, kajti s tem si zaslubi nebesa po-

Ko bi kdo našega kmeta naučil, da si lahko gnojšča od stanovanj oddalji, ko bi mu do-povedal, da bi imel marsika-kega bolnika manj, če bi dal več na zdravstvo, na izboljšavanje hlevov in na moderno poljedelstvo, ki bi mu prineslo več in boljšo hrano — bil bi mnogo srečnejši! Res, da kmetički lahič o vsem tem sliši ali čita, toda se mu zdi kakor glas iz daljave, ki nič ne pomeni. Nad njim ima vpliv cerkev, ta pa mu pripoveduje, da je bolezna božja volja, in da je človek na svetu ne zato, da si na-pravil nebesa že tukaj, nego da tripi in udano prenaša nadloge, kajti s tem si zaslubi nebesa po-

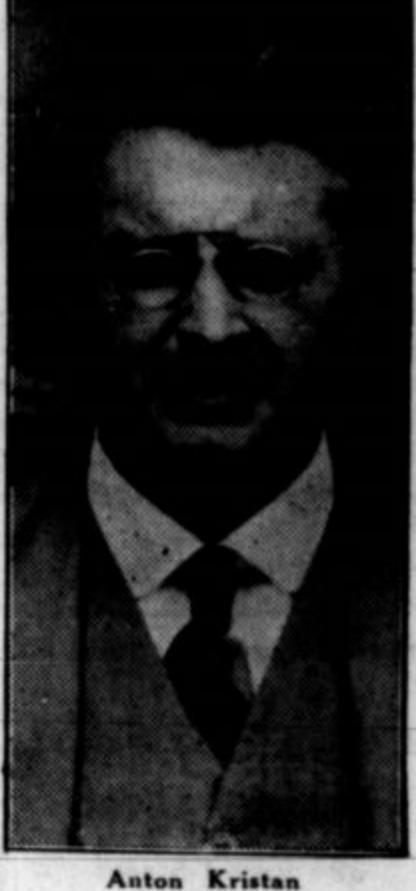
Ko bi kdo našega kmeta naučil, da si lahko gnojšča od stanovanj oddalji, ko bi mu do-povedal, da bi imel marsika-kega bolnika manj, če bi dal več na zdravstvo, na izboljšavanje hlevov in na moderno poljedelstvo, ki bi mu prineslo več in boljšo hrano — bil bi mnogo srečnejši! Res, da kmetički lahič o vsem tem sliši ali čita, toda se mu zdi kakor glas iz daljave, ki nič ne pomeni. Nad njim ima vpliv cerkev, ta pa mu pripoveduje, da je bolezna božja volja, in da je človek na svetu ne zato, da si na-pravil nebesa že tukaj, nego da tripi in udano prenaša nadloge, kajti s tem si zaslubi nebesa po-

Delavski voditelji in starokrajski tisk o Antonu Kristanu

Ko je prišel Anton Kristan pred par leti v Ameriko, so ga zveličavna cerkev. Stari socialist dr. Tuma je v nagrobnem nagovoru med drugim dejal:

"... Odrekli si se cerkvenemu blagoslovu, zato pa te blagoslavljamo mi, ki imamo vero v boljše življenje Slovencev..."

Ko je SNPJ. sklenila znane poslovne stike z Zadružno banko, so ti mali ljudje s pomočjo petih ali šestih listov kričali, da se je čulo njihovo vptite vsevprek, in se jih je res posrečilo zbegati mnogo ljudi ter jih pridobiti v toke svoje umazane politike. Priovedovali so, da

Anton Kristan

nima Anton Kristan nikogar, ki bi ga spoštoval, da ni storil prav ničesar za delavstvo, nego edino za svojo malho. Merili so mu oblike po svojem modelu. V Proletarcu z 31. julija smo zapisali, da Anton Kristan ni bil slovenski Gandhi, ne Debs, ne Jaurès, ne Ker Hardie, ne Sun jat Sen, ampak bil je Anton Kristan, original svoje vrste. Ne verujemo v slavospevne, verujemo pa na načelo "vsakemu svoje" — vsakemu priznanje ali grajo po zasluge!

V sledenih navajamo v izčrpuščem nekaj poročil o pokojnem Kristanu, o njegovem delu in pogrebu, v dokaz, da so se tisti, ki so ga v življenju blatili, omalovaževali, in lagali o njem, motili namenoma in nemamenoma, ali pa je svet nagnoma spremenil mnenje o njemu takoj ko je umrl.

O pokojniku naj dostavimo le še to, da si je v svojstvu gospodarskega delavca lagle nakopati nebroj sovražnikov tudi med tistimi, katerim hčes koristiti, kakor pa agitatorju, ki ponavlja iz dneva v dan napade proti kapitalizmu ali klerikalizmu, ne da bi v borbi proti njima res kaj efektivnega storil.

Anton Kristan je bil svobodomislec. Bil je neizprosen sovražnik klerikalnega poreumnjevanja. Propagiral in delal je za ustanavljanje delavskih čitalnic in učnih tečajev; priporočil je k izdajanju knjig in brošur, ki so slovenskemu delavcu pomagale ven iz duševne teme.

Imel je civilen pogreb — in v Ljubljani je civilen pogreb silno redka stvar! Celo največji gromovnik proti klerikalizmu na Slovenskem, pokojni dr. Ivan Tavčar, voditelj liberalne stranke, je imel cerkven pogreb. Tudi Ivanu Cankarju so ga podtaknili. Edino tu in tam, kjer je socialist je imel dovolj poguma, da je zahteval civilen pogreb, toda sorodniki so navadno ukrenili drugače. Bila bi "sramota", če bi bil kak član njihove družine pokopan na neblagoslojenem kraju — med samomorilci in drugimi, katerim cerkev odreče grob med onimi, ki bodo na sodni dan stali na desnici.

Antona Kristana so pokopali na evangelijskem pokopališču, med pripadniki protestantske cerkve, kjer ne zahtevajo verskih ceremonij, in kjer niso tako ozkogrudni, kakor je "edi-

no zveličavna" cerkev. Stari socialista dr. Tuma je v nagrobnem nagovoru med drugim dejal:

"... Odrekli si se cerkvenemu blagoslovu, zato pa te blagoslavljamo mi, ki imamo vero v boljše življenje Slovencev..."

"Jutro" z dne 22. julija, ki poroča o Kristanovem pogrebu, je ta Tumov stavek zaobrnito tako, kot da je bil Kristanu cerkven blagoslov odklonjen. Poročevalec "Jutra", ali pa urednik, je zapisal, da je dr. Tuma dejal, "Odrekli so Ti cerkven blagoslov, pa te blagoslavljamo mi..."

Anton Kristan ni vprašal za cerkven blagoslov, in cerkevi imela prilike, da bi mu ga odrekla.

Ljubljanski klerikalni dnevnik "Slovenec" končuje svoj članek o Antonu Kristanu s sledenim stavkom:

"V verskem oziru je bil rajni velik nasprotnik krčanskega svetovnega nazora, marksist stare šole in neizprosen dogmatik zdodovinskega materializma, ki ga je popularno utemeljal v neštetičnih člankih. Kar pa je dobrega storil za delavski stan pa za gospodarski napredok, to naj mu Bog, kojega usmiljenje je neskončno, iz neizčrpne svoje ljubezni do zmoti podvrženega človeku bogata poplača, če je tako Njegova sveta vojna..."

"Slovenčev" urednik mu torej ne more zanikati zaslug, in e bil on stvarnik, ki Kristanu odpustil boj proti cerkvi in njenim zmotam (on jih seveda ne smatra za zmotne) ter ga poslal z dobrimi priporočilom pred Petrova vrata.

"Delavska Politika" z dne 23. julija piše med drugim:

"Vest o smrti Antona Kristana je odjeknila v vseh delavskih centrih v Dravski banovini, pa tudi v ostalem delu države. Nihče ni pričakoval, da Anton Kristan v najlepši moški dobi in tako nenadoma sklenil svoje življenje. Baš zato tudi mnogi sprva sploh niso verjeli, da je resnica, kar je javil telefon iz Ljubljane v oddaljeno province, kamor je v teku dopoldne že tudi došpela sobotna številka "Del. Politike", ki pa je te vesti le potrdila. Na številnih zadružnih in delavskih domovih po deli in v Ljubljani so zavrhale črne zastave in nekateri odbori Kodesa so še isti večer obdržali žalne seje.

Ob mrtvaškem odru v dvorani Delavske zbornice.

Medtem je ravnateljstvo "Delavske zbornice" v Ljubljani sklenilo, da se truplo pokojnika, z ozirom na velike zasluge, ki si jih je stekel za socialno zakonodajo v prvih letih svojega parlamentnega dela, položi na mrtvaški oder v dvorani "Delavske zbornice" ki so jo vso odeli v črno.

Od petka popoldne dalje, so se pomikale množice občinstva mimo katafalka, kjer je ležalo mrtvo truplo pokojnika, obdano od številnih vencev z rdečimi trakovi, razvrščenimi tudi ob obeh podolžnih stenah dvorane...

Zalna seja

delavskih zadružnih organizacij se je vrnila v nedeljo dopoldne ob 11. uri v zborovalnici Delavske zbornice. Sejo je otvoril zadružar Kobler, nato so se javili k besedi Negoslav Ilič, kot zastopnik Centralnega sekretariata Delavskih zbornic in Pfeifer v imenu URSSJ, Živković v imenu Prod. zadruge krojačev v Zagrebu. Vsi govorniki so izrekli sožalje delavskim zadružarjem v Sloveniji, vselej izgube, ki jih je zadela smrť A. Kristana. Nato je Fr. Svetek poročal o izpolnitvi, oziroma novi zasedbi mest v odborih gospodarskih organizacij, ki jih je zavzemal pokojnik do svoje smrti in je pozval navzoče, da delo na zadružnem polju vztrajno in v vso živlostjo nadaljujejo.

Priprave za pogreb.

V nedeljo dopoldne so prišle iz oddaljenih krajev številne deputacije zadružnikov in delavcev, da se udeleže pogrebu in izkažejo umrlemu poslednjo čast.

Ze kmalu po 2. uri popoldne so se pričele zbirati na Mikloščevi cesti delavske množice, ki so napolnile cesto in trotoarje pred "Delavsko zbornico" do Sodne ul. Ljubljanski zaupniki so ranžirali spred.

Nekoliko pred tretjo uro so prinesli krsto iz dvorane in jo položili v mrlški voz.

Govor pred Delavsko zbornico.

Sledil je govor predsednika "Delavske zbornice", veterana našega delavskega gibanja v Sloveniji, Čobala, ki je v kratkih in jedrnatih besedah opisal življensko pot pokojnika, našel vse njegove zasluge za delavsko gibanje in se končno poslovil od njega v imenu vsega strokovnega delavstva, kakor tudi vseh socijalistično mislečih delavcev.

Kot zastopnik centralnega odbora Zedinjene zvezle delavskih strokovnih organizacij Jugoslavije je takoj nato spregovoril Vladimir Pfeifer, ki je, spominjajoč se pokojnikovih zasluga na socijalnopolitičnem in zadružnem polju, izrekel zadnji pozdrav umrlemu v imenu strokovno organiziranih delavcev in zadružarjev na jugu države.

Pevsko društvo "Cankar" je zapelje "Vzbujenje duhov" in ko so potihnili zadnji akordi, se je na dano znamenje razvil veličasten žalni spred.

Kot drugi je spregovoril tajnik Delavske zbornice, Uratnik, za zadružnike:

"Skoro ne moremo verjeti, da jemljemo slovo. Po huden boju si našel večni pokoj. Z razumom čutimo s pesnikom, ki pravi, da ni nesrečen, kdor v grobu leži. Na Tvoji zadnji smoti smo Te spremili mnogi, ki si jih zbral okoli sebe in okoli ognjišča zadružne misli. Le-ti se poslavljamo od Tebe z obljubo, da bomo delo nadaljevali. Ti pa počivaj v miru!"

Kot tretji se je poslovil od pokojnika Jeram (Jesenice) za kovinarje.

"Težko mi je slovo ob odprtrem grobu. Dolgo Te nismo poznali, potem so nosili delegati zadružnih in strokovnih organizacij 26 vencev z rdečimi trakovi. Njim je sledil voz obložen s cvetjem, nato krsta, za krsto pokojnikova rodbina in sorodniki, zastopnik kralja, general Dragomir Popović in podbaron Pirkmajer, predstavnik mestne občine in raznih korporacij, delegacije Delavskih zbornic in delavskih organizacij izven Slovenije. Nato pa se je uvrstila v spred množica ostagra občinstva."

Pogrebne svečanosti sta zaključila pevka zabora, ki sta zapela turbovin žalostinki. Pogreb je bil končan. Antonu Kristanu je sprejela mati-zemlja v svoje naročje."

Listi v Jugoslaviji, posebno slovenski, so o pokojnem Antonu Kristanu mnogo pisali. Vsi mu priznavajo vrednost in uspešnost dela, ki ga je vršil, in ob poslednjem njegovi poti so mislili tudi njegovi nasprotniki dobro o njemu.

Po cestah in ulicah, po katerih se je pomikal spred, so tvorile ogromne množice špalir, prav do kraja, kjer se Dovozna cesta odcepila od Dunajske.

Za Ljubljano je bil ta spred poseben. Prvič po dolgih letih je Ljubljana videla ogromen mrtvaški spred brez duhovniške prisotnosti, kajti pokojnik je bil svobodomislec že od svoje mladosti.

Ko je spred dospel do evangeljskega pokopališča, so moralni reditelji vsled silnega navala dohod na pokopališče.

Zalna seja

delavskih zadružnih organizacij se je vrnila v nedeljo dopoldne ob 11. uri v zborovalnici Delavske zbornice. Sejo je otvoril zadružar Kobler, nato so se javili k besedi Negoslav Ilič, kot zastopnik Centralnega sekretariata Delavskih zbornic in Pfeifer v imenu URSSJ, Živković v imenu Prod. zadruge krojačev v Zagrebu. Vsi govorniki so izrekli sožalje delavskim zadružarjem v Sloveniji, vselej izgube, ki jih je zadela smrť A. Kristana. Nato je Fr. Svetek poročal o izpolnitvi, oziroma novi zasedbi mest v odborih gospodarskih organizacij, ki jih je zavzemal pokojnik do svoje smrti in je pozval navzoče, da delo na zadružnem polju vztrajno in v vso živlostjo nadaljujejo.

Milwaukee Leader

Največji ameriški socialistični dnevnik — Naročna: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri meseca.

Naslov: 528 Juneau Ave.

MILWAUKEE, WIS.

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00.

Ustanavljajte nova društva.

Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. LAWNDALE AVE.

CHICAGO, ILL.

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,

pol leta \$3.00.

Ustanavljajte nova društva.

Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. LAWNDALE AVE.

CHICAGO, ILL.

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,

pol leta \$3.00.

Ustanavljajte nova društva.

Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. LAWNDALE AVE.

CHICAGO, ILL.

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,

pol leta \$3.00.

Ustanavljajte nova društva.

Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. LAWNDALE AVE.

CHICAGO, ILL.

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,

pol leta \$3.00.

Ustanavljajte nova društva.

Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. LAWNDALE AVE.

CHICAGO, ILL.

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,

pol leta \$3.00.

Announcing The JIMMIE HIGGINS CONTEST

A competition to discover who is the best Worker for Socialism—the best JIMMIE HIGGINS in the United States will be held by the Socialist Party of America from September 1st, 1930, to March 1st, 1931.

"What did Jimmie Higgins do? He did everything, anything. Whatever the Party wanted to be done, THAT was Jimmie's job." — Ben Hanford.

"Jimmie Higgins is the fellow who does the hard work in the job of waking up the worker." — Upton Sinclair.

The object of THE JIMMIE HIGGINS CONTEST is not only to reward past activity but also to educate for the future achievement for the Socialist movement.

55 AWARDS EVERY SOCIALIST WILL TREASURE WILL BE GIVEN THE WINNERS

FIRST AWARD

A Trip to "Red Vienna" and the International Congress

En route to the congress days in London with the leaders of the Labor Party, a visit to Paris and the scenes of the Paris Commune, thence to Germany with its great cooperatives and Social-Democracy, and finally to the citadel of Socialist inspiration—Vienna—A glimpse of the future Socialist state and a seat as a fraternal delegate in the World Congress of the Workers — All traveling and living expenses paid.

SECOND AWARD

A Year at Brookwood Labor College or a Term at the Rand School

A full-time course in Socialism and Trade Unionism—Sociology, Economics, Journalism, Public Speaking, Socialist and Labor Theory and Practice. Instructors to include Norman Thomas, Algernon Lee, A. J. Muste, Morris Hillquit, Harry W. Laidler, David J. Saposs, Louis Stanley. Maintenance as well as tuition paid for.

THIRD AWARD

A Trip to the Summer Conference of the L. I. D.

Four Beautiful days in the mountains at Camp Tamiment, Pennsylvania, there to meet with the leaders of Socialist, radical and liberal thought of the nation. Conference takes place in June, 1931. All expenses, fare and maintenance paid.

FOURTH AWARD

The Complete Works of Upton Sinclair—All Volumes Autographed

"The Jungle,"—the Uncle Tom's Cabin of wage slavery, the book that stirred the universe—"Love's Pilgrimage," one of the greatest love stories of modern literature—"Boston," a historical novel of the Sacco-Vanzetti tragedy—"The Journal of Arthur Sterling"—"100 Per Cent: The Story of a Patriot"—"King Coal"—"The Metropolis"—"Oil"—"The Brass Check"—"The Goose-Step"—and—other volumes.

FIFTH AWARD

A Library of 25 Socialist Classics—All Cloth-Bound

Marc "Capital"—Hillquit's "History of American Socialism"—Beard's "Economic Interpretation of the Constitution"—Shaw's "Intelligent Women's Guide to Socialism"—Oneal's "Workers in American History"—Bebel's "Woman"—Laidler's "History of Socialist Thought"—A new, as yet unpublished work by Norman Thomas—and seventeen other volumes.

FIFTY ADDITIONAL AWARDS

Ten copies of "Eugene V. Debs, A Man Unafraid," by McAlister Coleman, with original signatures of Debs and autographed by the author.

Ten copies of the famous novel "Jimmie Higgins," autographed by the author, Upton Sinclair. An apic of war-time Socialism.

Ten copies of "History of Socialist Thought," personally autographed by the author, Dr. Daniel W. Hoan.

Ten copies of "Is Conscience a Crime?" personally autographed by the author, Dr. Clarence Senior.

Ten copies of "Meyer London, An East Side Epic," personally autographed by the author, Harry Rogoff.

AWARDS WILL BE MADE ON THE FOLLOWING BASIS, MOST IMPORTANCE BEING GIVEN TO THE ITEMS NEAR THE TOP OF THE LIST

- 1—Number of new members of the Socialist Party obtained.
- 2—Number of New members of the Young peoples Socialist League obtained.
- 3—Number of new subscribers to the following Socialist papers: New Leader, Reading Labor Advocate, New Era, Schenectady Citizen, Labor World, American Labor News, Der Wecker, Proletarec, Raavaaja and Spravedlnost.

The following members of the party will act as judges of the contest:

Mrs. Meta L. Berger	Morris Hillquit	James H. Maurer	Charles Pogorelec	William Stone	Norman Thomas
William W. Busick	Daniel W. Hoan	Ralph McAllister	Clarence Senior	Emanuel Switkes	Lilith Wilson
James D. Graham	Alfred Baker Lewis	James Oneal	Joseph W. Sharts		

A Contest Open to All

Any member of the Socialist Party, old or new, any person who joins at once may enter the contest and be eligible for a prize. There is no length of party membership requirement, no age, sex or territorial limitation. No more than two main prizes can go to persons in any one state.

The worker in the ranks will have no competition from comrades in paid organization positions. No one who is now working full time for the Socialist Party, the Y. P. S. L. or any party paper mentioned above is eligible for a prize.

Members wishing to enter the contest must notify the National Office, fill out and return the entrance blank countersigned by the secretary of his local organization. Progress reports must be sent in every week to the national office. At regular intervals, the National Office will make reports on the standing of the contestants.

Application for membership blanks (1928 blanks must be used) must be sent in to the National Office after persons have been elected by the local. Only those blanks showing that the applicant was proposed by the contestant will be credited him. Name and address of the local secretary must be shown on each card. The cards will be returned to the local secretary for filling, immediately after the National Office has recorded them.

Subscriptions to papers must be sent in to the National Office with cash or money order for them to be credited. They will then be forwarded to the proper paper.

Enter the Contest Today

September 1st, 1930 — March 1st, 1931

JIMMIE HIGGINS CONTEST

NOTICE OF ENTRY

to be filled out and mailed at once

SOCIALIST PARTY OF AMERICA,

2653 Washington Blvd., Chicago, Ill.

I am going to double my efforts for the Socialist movement in the next six months and continue them thereafter. I wish to be considered eligible for the trip to Red Vienna, or one of the other Jimmie Higgins contest awards. I agree to send to the National Office every week reports of my progress and to abide by all the published rules.

Name _____

Street _____

City _____

Name of Local _____

Signature of secretary of local _____

Fill Out and Mail This Blank

Socialist Party of America
2653 WASHINGTON BLVD. CHICAGO, ILL.

AS "BRIGHTEST BOY" IN U. S. WON EDISON TEST

When Arthur O. Williams, of East Providence, R. I., was declared the winner of the annual Edison scholarship test at East Orange, N. J., his forty-eight unsuccessful rivals for this honor

lifted him upon their shoulders and congratulated him with rousing cheers. Inset shows young Williams being felicitated by the great electrical wizard.

How Shall We Reward This Man

By Eben Hanford

A comrade who shall be called Jimmie Higgins because that is not his name, and who shall be styled a painter for the very good reason that he is not a painter, has perhaps had a greater influence in keeping me keyed up to my work in the labor movement than any other person.

Jimmie Higgins is neither broad-shouldered nor thick-chested. He is neither pretty nor strong. A little, thin, weak, pale-faced chap. A poor dyspeptic, asthmatic epileptic. But he is strong enough to support a mother with equal disabilities. Strong enough to put in ten years of unrecognized and unexcelled service to the cause of Socialism.

What did he do? Everything. He has made more Socialist speeches than any man in America. Not that he did the talking; but he carried the platform on his best shoulders when the platform committee failed to be on hand.

Then he hustled around to another branch and got their platform out. Then he got a glass of water for the speaker. That same evening or the day before he had distributed handbills advertising the meeting.

Previously he had informed his branch as to the best corner in the district for drawing a crowd. Then he distributed leaflets at the meeting, and helped to take the platform down and carry it back to headquarters, and got subscribers for Socialist papers.

The next day the same, and so on all through the campaign, and one campaign after another. When he had a job, which was one too often, for Jimmie was not an extra good workman and was always the first to be laid off, he would distribute Socialist papers among his fellows during the noon hour or take a run down to the gate of some factory and give out Socialist leaflets to the employees who came out to lunch.

What did he do? Jimmie Higgins did everything, anything. Whatever was to be done, THAT was Jimmie's job.

First to do his own work; then the work of those who had become wearied or negligent. Jimmie Higgins couldn't sing, nor dance, nor tell a story—but he could DO the thing to be done.

Many are destined to reason wrongly; others, not to reason at all; and others to persecute those who do reason.—Voltaire.

Our Doings Here and There

BY JOHN RAK.

"What are the prospects for progress of the Socialist movement among the Jugoslavs in the United States?", will be the question discussed at the next meeting of Branch No. 1, J. S. F. There are several hundred thousand Jugoslavs in this country. They are settled in every state in the Union. Many have been members of different branches of our Federation and left it for one reason or another. Now the situation before us is, have the Jugoslavs reached their limit? If not, what can be done to organize them again and increase our activity and membership. For this subject comrade Godina, Owen, Lotrich and Rak have been selected to give their opinions. A general discussion will follow.

All branches and lodges of eastern Ohio and West Virginia, members of the Educational Association of JSF, are requested to send delegates to the conference to be held Sunday, August 24th, in Blaine, Ohio. A picnic has been arranged to be held that same afternoon on Frank Androina's farm. Comrade Anna P. Krasna of Johnstown, Pa., will be the principal speaker at this celebration.

A combined picnic of branches 114 and 115 JSF, of Detroit will be held Sunday, August 17th, on Nine Mile and Ryan Rds., as reported by Herman Rugel. Their committee promises everyone a good time. Reports from Cleveland, O., are, that branch 27 JSF, will sponsor a picnic on the same day at Mochilnikar's farm. Everybody is invited.

The Stranger Within Our Gates

Figures compiled by the Association of American Colleges indicate that 18 foreign countries had 100 or more students each attending American colleges and universities during the years 1928 and 1929. Canada and China topped the list with more than 1,000 students each. Japan, the Philippines, Russia and England were each represented by 300 to 800 students. Poland, Cuba and Switzerland sent slightly more than 100 young men and women to this country.

Lodge "Slavija", No. 1, SNPJ., of Chicago will sponsor a picnic Sunday, August 17th, at Kegel's grove in Willow Springs. Johnny Hochevar and his Merry Makers are hired to furnish the music for that day. — Tickets are 25c in advance, 35c at the gate.

To the Branches and Lodges in Eastern Ohio and West Virginia

SEND DELEGATES TO THE J. S. F. CONFERENCE
Sunday, August 24th, 9 A.M., AT
BRADLEY'S PLACE, BLAINE, OHIO

Picnic afternoon under auspices of the Conference at ANDROINA'S Farm

Speakers: Anna P. Krasna from Johnstown, Pa.; F. J. Bender, District President of Reorganized U. M. W. of A.; John Kutch from Canonsburg, Pa.; Joseph Snay from Bridgeport, O.; Ignac Zlemburger and others.

THE PRESIDENT FOR THE POWER TRUST

On one issue our wobbling President stands like a rock. He has fozzled farm relief, let the tariff makers roll their logs over him, failed in his own intention to give really vigorous leadership for disarmament, and agonized for months over a discredited party chairman he wanted to get rid of but dared not fire. But when it comes to public ownership and operation of water power! Then all the sons of wild jackasses cannot swerve our Herbert from his cause. Like the Spartan band at Thermopylae he stands resolved that they shall not pass. The vehicle of his determination is a letter to an obscure Tennessee Congressman to whom he communicates his resolution never to let the Norris bill for government operation of Muscle Shoals become a law. Well, it's something to know what to expect from the engineer in the White House. He wasn't so explicit even on the water power issue in the campaign when he wanted votes. He may want them again and this time there will be no excuse for the credulous progressives to be fooled.

WILL FARMERS DISPROVE THE CHARGE?

In the Populist days Mary Ellen Lease—whom some of the newspaper opponents of Populism christened Mary Yellin' Lease—said the farmers should raise less wheat and more hell.

The farmers have been in the mood to raise more hell in the last few years, but they don't seem to know how.

Something seems to make them vote the Republican ticket whether they want to or not. What's the matter with them? Are they hypnotized?

In 1924 they were apparently up in arms, and they had a chance to vote for Bob La Follette, independent candidate for president, but on election day they meekly went to the polls and voted for Coolidge.

In 1928 they were again apparently up in arms, and they knew that Hoover did not stand for anything that would help them. They had a chance to vote for Norman Thomas, but again they failed at the last moment and voted for Hoover.

What are they going to do this year? Will they dutifully march to the polls once more and vote the Republican ticket? Cynics say the farmers can be trusted to vote Republican no matter what the Republicans do to them. It that so? Are they so dumb as all that? It is up to them to disprove the charge, by their actions on election day. — Milwaukee Leader.

CHICAGO, INSULL'S MONOPOLY

The other day Chicago by a vote of 6 to 1 gave the Insull interests a virtual strangle hold on its transportation facilities. This victory of private monopoly without any adequate regulatory force over it was due to the division of its opponents, to their lack of an alternative program, and their fear of public ownership. Unquestionably part of Chicago's corruption is due to the fact that the utility interests like a corrupt government to deal with. Mr. Insull is by birth English but he has always been able to do business with Mayor Thompson even when that gentleman was most alert to protect his city from King George V. Big Bill picked the wrong Englishman to fight. It must sorrowfully be added that most of the labor unions which spoke out at all were on the side of Insull. For this there were various reasons of which the most creditable is that the Insull traction interests recognized the union. That is a good thing but labor does not owe Mr. Insull a perpetual monopoly of tractions simply because under pressure his lines recognized the street railway men's union.

—Norman Thomas.

WHERE ARE THE FIGURES?

It was the twelfth of June when the prophetic Senator Watson said that if the Hawley-Smoot tariff bill was passed, this nation would be on the upgrade financially and economically within 30 days.

The bill was passed. The 30 days have elapsed. The prophet will kindly back up his prophecy with facts and figures. Otherwise a few millions of unemployed are liable to conclude that he is not in the direct line of the prophets of old.

AS R-100 REACHED MONTREAL

The storm-tossed R-100 photographed as it neared its Montreal mooring-spire after its epochal flight from Cardington, England. The big English ship, largest dirigible in the world made the trans-Atlantic voyage in 78 hours and 51 minutes. It reached the Canadian city with a broken tail fin.

SOCIALIST NEWS From Milwaukee

CONTRIBUTED BY
TONY J. KAMNIKER, Jr.

The Milwaukee Sentinel recently made a big discovery that Milwaukee is a well administered city. I hope that they won't forget that for a long time. It has a frequent habit of criticizing our Socialist mayor and curtailing his methods and efforts to keep this city in high standard and to boost it still higher. The rebirth of Milwaukee started when the Socialists stepped into our municipal government. The corruption, crime and other political evils can be lifted by any city, in the U. S. whether it be small or large, by your going to the polls and voting for a straight Socialist ticket.

The English Slovenc speaking club affiliated with Club No. 37 will hold the next meeting Aug. 19, 1930 at S. S. Turner Hall downstairs. Members, be sure to attend and bring a friend along with you. Your evening will be well spent if you come. We will also have an interesting lecture by our comrade Landberg.

Our readers will be interested in knowing that clippings from Proletaric in behalf of Mooney and Billings' pardon were carried to the California Supreme Court by Mrs. Mooney with her thousands of other clippings. Anthony Kastellec writes that to his knowledge those of Proletaric, Prosveta and Glas Naroda are the only Slovenc write ups. Others may have been written but are not among them.

On Sunday Aug. 24th the Illinois State Socialist picnic will be held at White City on 63rd and Cottage Grove. Charles Pogorelec has procured a lot of admission tickets and it is expected that many of our comrades and friends will attend. Our old "standpatter" George Koop will speak. Frank Metcalfe, candidate for governor of Wisconsin on the Socialist ticket will have much to say about doings in his state.

"Patriotism"

Patriotism

"Patriotism" is the willingness to kill and be killed for trivial reasons. —Bertrand Russell.

FOR AND AGAINST

The Accused—There's the lawyer we stuck up. It's all up wit' us. He's goin' to testify against us.

His Accomplice—Not this time, he won't. I've hired him to defend us. —Detroit News.

"After the rain the sun will shine again," is an old proverb. Well, after last Saturday evening's rain the full moon shone and Sava's picnickers spent an enjoyable cool evening at Kegels Grove in Willow Springs. It was nice the way it was, but hadn't it rained, say, the place would have been jammed. Johnnie Hochevar showed again that he has a good orchestra. Melodious chords resounded thru the cool refreshing air.

In a social order such as ours a person finds all types of individuals. Some don't care for anything at all.

* * *

The capitalistic papers are writing at the present that the big army of unemployed of over 4,000,000 laborers isn't so bad when one compares it with the normal unemployment. The normal unemployment is 1,000,000 persons, they say. Isn't a man who is classified in the latter group a human? Doesn't he eat, dress, and doesn't he have to support a family like most of us do... Don't they all need the necessities of life just as any one else does? But all that don't matter as long as our financiers have their streams of gold flowing into their pockets, off the sweat and blood of the working class. It is enough to condemn the capitalist system to the deepest and the hottest part of hell. Under a decent social system there would be no unemployment and furthermore they would receive the full value of their labor. Normal unemployment exists under capitalism because all the great industries are owned by private corporations. The production is not carried on for our general good but only for private profit. Wake up People. The remedy is public ownership of all the great industries.

* * *

The rail unions condemned congressman John C. Schaefer and unanimously endorsed William F. Quick, Socialist Candidate for congress. Congressman Schaefer in the last session voted in support of the proposed vicious amendments to railway labor bills offered by congressman Banton of Texas who is perhaps, the most reactionary opponent of labor legislation in Congress. Thanks to the railway unions keen observation. They know when they send a Socialist to a public office that a Socialist is a true friend of the workers and that the Socialist never betrays them.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.

* * *

The Socialists of Kenosha county filed their nomination petitions for their county legislature tickets. "We are going to put Kenosha in the Socialist column where it belongs", exclaimed S. S. Walkup at the state party headquarters in Brisbane Hall. I wish them all the luck and may they win with our colors flying.